

Fågelrapport för Västmanland 1995

Thomas Pettersson,
Mats Andersson,
Karl-Gunnar Källebrink,
Bernt Larsson,
Jan-Erik Malmstigen,
Roland Thuvander,

Härmed presenteras den tjugoförsta årsrapporten från Regionala rapportkommittén (rrk) i Västmanland. Rapporten behandlar fågelobservationer gjorda i landskapet Västmanland 1995. Beträffande en del lokaler som ligger på gränsen mellan Västmanland och något annat landskap återstår ännu en del att diskutera vad avser deras regionala tillhörighet. Därför kommer fynd på vissa lokaler, t. ex. Nyckelgrundet i Hjälmaren eller Kvicksund på gränsen mellan Västmanland och Södermanland, tills vidare att redovisas i skilda rapporter, tyvärr ingenstans särskilt fullständigt. Dessutom gör vissa angränsande rapportkommittéer medvetna avsteg från landskap som vedertagen regionindelning. Dessa är frågor som förhoppningsvis får en rimlig lösning inom kort.

Föreliggande rapport skiljer sig en del från sina föregångare, främst avseende omfattningen. Rapporten bygger på drygt 10 500 meddelade observationer. Grundorsaken till att årets rapport blev betydligt mer omfattande än någon av sina föregångare är att rapportmallen utökats väsentligt fr. o. m. 1995. Starkt bidragande är givetvis också att 1995 var ett exceptionellt rikt fågelår, åtminstone i detta avseende.

Tyvärr måste vi konstatera att rapporteringen är mycket ofullständig eller t. o. m. närmast obefintlig från vissa håll i landskapet. Vi beklagar detta mycket och hoppas på ett ökat intresse framöver.

Regionala rapportkommittén vill framföra ett varmt tack till alla de som bidragit med material till denna rapport. Ett särskilt tack riktas till de lokala sammanställare som verkar för att rapporter kommer in snabbt och effektivt, i vissa fall t. o. m. på datamedium, vilket är väsentligt arbetsbesparande för kommittén.

Författarna delar huvudansvaret för denna rapport enligt följande: lommar-andfåglar (Mats Andersson), rovfåglar-trana (Bernt Larsson),

strandskata-tärnor (Karl-Gunnar Källebrink), duvor-stenskvätta (Roland Thuvander), ringtrast-fältsparvar (Jan-Erik Malmstigen) samt övrigt (Thomas Pettersson).

Rapportens utformning

Observationerna är uppdelade kommunvis och de flesta lokalangivelserna hänvisar till det delområde (oftast lika med socken/församling) lokalen återfinns i. Kommunerna förkortas genom de två första bokstäverna i namnet med undantag för Norberg som förkortas Nb.

I rapporten används ibland begreppet fågeldagar (FD). Det beskriver summan av alla observerade individer för varje dag. En fågel, oavsett om det är samma individ, som ses under tre olika dagar ger tre (3) fågeldagar. Motsvarande gäller för t.ex. 40 ex. den ena dagen och 55 ex. dag två, vilket alltså ger 95 fågeldagar. Måttet används, i brist på bättre alternativ, för arter med större datamängder, i huvudsak för jämförelse mellan olika år. På motsvarande sätt används t. ex. FD10, FD100 etc. som beskriver "10-fågeldagar", "100-fågeldagar" o. s. v.

Samtliga uppräknade fynd är bedömda av rrk Västmanland. Vissa observationer har dessutom granskats i särskild ordning av kommittén och sådana fynd är markerade med en asterisk (*). Dessa innefattar även ett antal arter och raser som skall granskas av Sveriges Ornitologiska Förenings raritetskommitté (rk) före publicering. Endast av rk godkända fynd återfinns i denna rapport och dessa är markerade med en dubbel asterisk (**).

Lokala fågelrapporter

Lokala fågelrapporter sammanställs för flera områden i Västmanland, t. ex. Lindesbergs k:n (inkl. Ervalla f:g i Örebro k:n), Nora k:n, "köpingstrakten" och Grythytttevik (Hällefors k:n), se litteraturförteckningen.

Använda förkortningar	
ad.	adult
ex.	exemplar
fig.	föreläsnings
juv.	juvenil
k.	kalendarier
k.a.	kyrka
k.n.	kommun
m.	i mitten
pr.	i början
poll.	pollus
r.	rastande
sj.	sjungande
sn.	socken
sp.	spelande
str.	sträckande
tr.	trummande
ult.	i slutet
c'	hanne
♀	hona

Efter vissa artnamn finns två siffror inom parentes. De redovisar *medelvärden* av antalet fynd i Västmanland under den närmast föregående tvåårsperioden (1985-94) respektive antalet 1995. I vissa fall anges:

(FD) antal fågeldagar (se inledningens)
 (H) konstaterade häckningar
 (h) troliga häckningar

Fågelobservationer under 1996

Rapportering bör ske snarast möjligt efter årets slut och åtminstone före den 1 februari 1997. Här Du många rapporter kan det vara bekvämt både för Dig och för rik, att delrapportera, t. ex. kvartals- eller

halvårsvis, under året. De senaste åren har denna rapport publicerats mycket sent på året, vilket innebär att vissa observationer i rapporten är nästan två år gamla när de kommer i tryck.

Dessutom kan man säga att en fåltätsång "gått förlovad" eftersom de publicerade (eller uteblivna) uppgifterna inte kan följas upp förrän nästkommande år. Rapportkommittén har tillsammans med *Fitt's* redaktion en vision av att redan om några få år ha trimmat rapportapparaten så pass att den årliga rapporten skall kunna publiceras redan under våren, utan att fördenskull förlora nämnvärt i vederhäftighet. Vi får se om det går, men det krävs att alla hjälps åt!

Rapportering sker antingen till någon av riksledamöter, i första hand Thomas Pettersson, adresser se nedan, eller till någon av nedanstående lokala rapportmottagare för vidarebefordran till rik.

Köpings k.n	Liljebro Hammarström
Torsgatan 23 B
731 34 Köping
Surahammars k.n	Jan Österberg
Ashammarsvägen 70
730 60 Ramnäs
Nora k.n	Lisbeth Uhr
Älsstråket 20
713 33 Nora

Fågelåret 1995

Tortuna rastade också en fjällgås ett par dagar. Ett par bergläror siktades i Ramnäs i slutet av mars och i mitten av samma månad sågs en svarthätta i Nora. I slutet av mars av drog ett kraftigt snöoväder fram över Mellansverige och skapade kaos.

April förlöt som aprilmanader brukar göra med omväxlande väder. En amerikansk kricka rastade i Fellingsbro en dryg vecka i början av april och i mitten av månaden sågs årets första backsvalor och ladsvalor. En kortvarig värmebölja 22-24 april satte fart på sträcket och i Västansfors sågs en rekordtidig rödstripig piprläka den 23. Månaden avrundades med vinterns värsta snöoväder, ett bakslag som påverkade sträckande fåglar påtagligt. Osedvanligt stora ansamlingar av t. ex. bergfinkar och lappsparvar sågs. Den 30 april sågs en stäpphök i Kungs Barkarb.

Maj månaden begavades med en varm inledning, då bl. a. en härfågel sågs i Hed, varefter baksågen, t o m med snö, avlöste varandra fram till mitten av månaden. Detta bidrog till att sträckande fåglar tvingades ned för att rasta i en omfattning som sällan skådats. Det gällde särskilt vadarna, men i viss mån också ånder som t. ex. sjöorre. Enormna ansamlingar av vadare kunde noteras på flera

...kom att visa sig bli mycket intressant och spännande i många avseenden. Flera faktorer, som väder och tillgång på föda, spelade avgörande roller här.

Bortsett från den tämligen normalhårda vintern 1993/94 har vintrarna sedan mitten av 1980-talet varit milda och vintern 1994/95 likaså. Övervintrande gråhäger siktades på flera platser i landskapet liksom enstaka orm- och fjällvråkar samt tornfalkar. I Sala härdade t. o. m. en kricka ut vintern och i Fellingsbro fanns en vigghona några vinterveckor. Framför allt i anslutning till Millaren fanns övervintrande skrattnåsar, fiskmåsar och havstrutar, om än i blygsamma antal. I Västerås övervintade en kungsfiskare och i Fagersta klarade en rödhake sig vintern ut. I vanligt ordning var dubbeltrast på plats i de mistelrikaste trakterna.

Vintern övergick till vår i den sista februari-veckan. Sånglärkorna anlände då allmänt även om de första siktades redan den 19.2. Samtidigt anlände andra tidiga värfåglar som tofsvipa, stare och de första gässen. Årets rastning av sådgäss var omfattande och kulminerade i mitten av mars, även om byggliga antal, på grund av flera väderbakslag, kunde ses ända till slutet av april. Bland sådgässen sågs som vanligt spetsbergsgäss och blåsgäss och i

att en liten koloni återetablerades i Asköviken. Kungsfiskare, försärla och strömsutare, som alla är mycket känsliga för vintervädret, uppträdde i rekordhöga antal. Häckande skäggesar var dock inskränkta till två lokaler, Barkarövik och Asköviken, och endast enstaka pungsar rapporterades. En lyckad häckning av lappuggla rapporterades från Ramnäs och antalet häckande berguvar ligger kvar på en för senare år hög nivå. Svarttärnan ökade något från 1994, men förekomsten inskränkte sig till blott tre lokaler.

Sommaren fortsatte ostadigt men från slutet av juli och i augusti var det dock varmt och torr. Den 2.7 sågs en lundrappare rasta en kort stund vid Asköviken och vid Kviksund sågs den 30.7 två kentska tärnor sträcka förbi. I mitten av augusti dök smalnåbbade nötkräkor upp i stora antal över hela landskapet. Denna invasion kulminerade redan i slutet av augusti, men fåglar sågs på många platser året ut. Detta var inledningen på invasionernas höst 1995.

Från september kan bl a nämnas en svart stork i Fellingsbro, en härfågel i Västansfors samt en flock om hela sju videsparvar i Kolback.

I oktober sågs årets enda bändelkorsnåbbar i Sala, liksom ännu en stäpphök i Ångö. Därutöver sågs en jaktfalk vid Asköviken och den 24 upptäcktes, strax utanför Västerås, en ny art för Västmanland, nämligen en kungsfågelsångare.

En ovanligt rik tillgång på rönnbär och andra bär var en starkt bidragande orsak till att ytterligare invasioner kunde registreras i mitten av månaden, främst av björktrast men mot slutet av oktober även sidensvans.

I november, som blev kallare än vad vi vant oss vid på sistone, dök rätt stora skaror av talbit upp

Under 1995 sågs stork vid Rynninge och Rammsberg.
Foto: Kalle Folkesson (Kolback-96)

samtidigt som både t. ex. gråsiska och domherre var vanliga. Ytterligare några arter var talrikare än vanligt, framst karske koltrast och rödvingestrast. En sen rödröm förölyckades i Angsö och i Västerås fanns en vittrut att beskåda i slutet av månaden.

December blev ännu kallare, den kallaste sedan 1981, men samtidigt också snöfattig. Trots kylan började invasionsarterna på och fick dessutom sällskap av relativt rikligt uppträdande s. k. brunnsikor, d. v. s. gråsiskor av den sydliga rasen *C. f. cabaret*. En fjälluggla rapporterades från Himmetta strax före jul. Under månadens första

halvfjördes åskiljliga iakttagelser av arter som milda vintrar kan stanna kvar, t. ex. skrattnis och gårdsmyg. Därefter tycks merparten av dessa ha försvunnit. Bland de fåglar som verkligen tänkte trotsa vinterkylan och försöka övervintra kan nämnas tre hägrar i Västerås, en kräcka (1) i Sala, en blå kärroh och en fjällvråk i Köping, en ormråk, två fjällvråk och en tornfalk i Kumla, en rödhake i Jusnarsberg samt ett totalt dubbelrästar runtom Västerås. Arton knölsvanor, som på nyårsafton sträckte över ett isigt Angsö, verkade emellertid ha andra planer.

Artlista

Smålom *Gavia stellata* (15 h, 25 h)
De två genom häckningarna, eller troliga häckningarna, fördelade sig på följande kommuner: Lindsberg (11), Nora (1), Norberg (1), Fagersta (6), Skinnskatteberg (2), Ljusnarsberg (4).
Fynd utanför häckningsområdet samt ytterligare några anmärkningsvärda fynd:
Sr: 1 ex. Dalälven vid Blånäbb, Möklinta, 23.4 och 16.7 (Kristers Ekman).
Sr: 3 str. Seglingsberg, Ramnäs, 30.9 (Sören Larsson).

Lr: 12-17 ex. norra delen av Räsvalen, Lindsberg, 20.4-1.5 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.), 1 str. Hagaberg, Näsby, 23.4 (Andreas Sandberg), 8 ex. Normogen, Ramnäs, 3.5 (Kjell Mattsson), 1 ex. Stor-Väringen, Näsby, 30.9 (Kjell Mattsson, Andreas Sandberg).
Lf: 6-7 ex. Björken 5-13.5 (Bengt Lundell).

Storlom *Gavia arctica* (28 h, 37 h)
De tretiosju häckningarna, eller troliga häckningarna, fördelade sig på följande kommuner: Köping (2), Sala (5), Surahammar (5), Lindsberg (5), Nora (2), Fagersta (11), Skinnskatteberg (5), Ljusnarsberg (2).
Vinterfynd: *No:* 1 str. Nora 24.12 (Tomas Uhr).

Småddopping *Tachybaptus ruficollis* (6 ex 2 ex.)
Vä: 1 ex. Asköviken 10-13.5 (Th. Pettersson m fl).
Sr: 1 ex. Lisjö ångar, Sura, 20.5 (Mikael Leppälampi).
Inga häckningar förra året, endast två fynd vilket är färre än normalt. Inga vinterfynd detta år, även om något enstaka brukar göras årligen.

Skågdopping *Podiceps cristatus*
Inga anmärkningsvärda fynd.

Gråhakedopping *Pod. griseogena* (7 ex, 5 ex)
Vä: 1 ex. Asköviken 9.9 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Taati).
Ar: 1 ex. Hjalmarren vid Hallarna, Arboga, 1.12 (Kurt Lindström m. fl.).

Vä: 3 ex. Asköviken 1.5 (Hans-Olof Hellkvist), 2 ad. Västerängsviken, Ridån, V.-Barkarö, 12.8 (Ralf Lundmark), 1 ex. Västeråsfjärden, Lundby, 7-8.10 (Bengt Stridh).

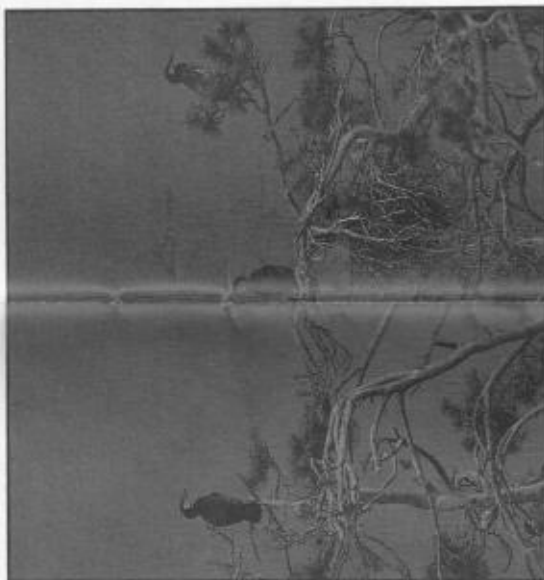
Kr: 2 str. (V) Barkarösviken, K. Barkarö, 23.4 (Per Lindh), 4 str. Barkarösviken 30.4 (Börje Wennerström), 1 ad. Galten, K. Barkarö, 30.8 (Magnus Nyström gm Leo Mäkinen), 1 ex. Barkarösviken 30.9 (Arne Eklöv, Leo Mäkinen).
Ar: 1+5 str. (Ö) + 4 t. Hjalmarren vid Nyckelgrundet, Arboga, 30.7 (Markus Reinberg), 2 ex. Hjalmarren vid Allhammarsuddan, Arboga, 7.11 (Arne Eklöv).

Sr: 5 str. (Ö) Blånäbb, Möklinta, 10.9 (Kristers Ekman).

Sr: 1 str. Seglingsberg, Ramnäs, 29.9 respektive 30.9 (Sören Larsson).
Lr: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 18.3 (Sven-Olof Eriksson), 13 str. (S) Hagaberg, Näsby, 14.4 (Andreas Sandberg m. fl.), 6 str. (N) Sjömosjön 22.4 (Sven-Olof Eriksson), 1-3 ex. Ullersättersviken, Näsby, 26-30.4 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.), 1 juv. Frövåfors, Näsby, 25.8-12.9 (Kent Eriksson m. fl.), 1 juv. Ullersättersviken 7.9 (Kent Eriksson), 1 ad. Lansmansholmen, Väringen, Näsby, 7.9 (Erik Jansson), 3 ex. Ullersättersviken 17.9 (Andreas Sandberg), 1 juv. Väringen 18.9-10.10 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.), 1 ad. Sällingsjön, Fellingsbro, 17.10 (Mattias Rudenvall).

Fä: 2 ex. Backgården, Västanfors, 12.8 (Jan Hellström), 2 ex. Backgården 27.8 (Leif Lejdellin), 3 ex. Backgården 23.9 (Leif Lejdellin).

Hä: 1 ex. Grythyttensviken, Grythyttan, 18.9 (Gunde Persson).
Andra året med häckningar på Flottgrundet, vilket även var första kända i Västmanland förra året (4 par). För övrigt fortsätter antalet fynd att öka. Sedan mitten av 1970-talet har i genomsnitt tio fynd gjorts årligen. Den tidsmässiga fördelningen detta år var 18.3-7.11. Inga vinterfynd.

Storskarv häckade för andra året i rad i Västmanland.

Foto: Kalle Folkesson

Rödröm *Botaurus stellatus* (20 ♂, 34 ♂)
Under 1995 hördes 34 hannar bolla. Dessa fördelade sig på följande lokaler:

Vä: Angsösvund, Björkstia (1), Hasslösundet, Irsta (2), Björmsundet, Rytterne (1), Slavholmsviken, Rytterne (1), Strömsundet, Rytterne (1), Ranklöv, Tids-Lindsö, Rytterne (1), Asköviken (6), Grisfjärden, Angsö (1).

Hä: Billingen, Kolbäck (1), Galten vid Ekholmen/Häggholmen, Kolbäck (1).

Kö: Galten vid Avhulta, Munktorp (1), Galten vid Ståholm, Munktorp (1).

Kr: Barkarösviken, K. Barkarö (2), Galten vid Kungssudden, K. Barkarö (1).

Sr: Flacksjön, Fläckebo (1), Gussjön, Fläckebo (1), Storsjön, Möklinta (2), Bynsjön, Västerfjärn. (1)

Sr: Västersjön, Sura (1).

Lr: Kottsjön, Fellingsbro (1), Österhammarsjön, Fellingsbro (1), Hultasjön, Lindsö (1), Ullersättersviken, Näsby (2), Liaviken, Väringen, Näsby (1), Sjölundaviken, Väringen, Näsby (1).

Några anmärkningsvärda iakttagelser:
Vä: 1 ex. Långholms brygga, Angsö, 19.11 (Britt Halling). Fågeln sågs flyga upp ur vassrugg för att omge de förölyckas mot en luftledning!

Kadavret insändes, så som sig bör, till Naturhistoriska Riksmuseet, då arten är s. k. "statens vill".
Kr: 1-2 ex. Barkarösviken, K. Barkarö, 12-30.3 (Leo Mäkinen).

Sr: 3 ex. Glåpen, Sura, 24.9 (Sören Larsson).

Lr: 1 str. (österut) Västalla, Fellingsbro, 21.5 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.), 1 str. (söderut) Österhammarsjön, Fellingsbro 9.7 (Pär Persson).

Något färre horda bolande hannar i år jämfört med 1994 (43) och 1993 (40). Så gott som halften av de horda hannarna fanns i Mälaren (21 st.) med majoriteten i Västerås k.n. och alltså minskningen är från övriga delar och framst skogslandskapet. Även i år saknas rapporter från Hjalmarren (Arboga k.n.) och därför svårigheter med en uppskattning av verkliga antalet. Någon rödröm borde väl uppehålla sig i Hjalmarrens vassvikar?!

Gråhäger *Ardea cinerea* (118H, 127H)

Kontrollerade häckningar:

Vä: 88 par Flottgrundet, Angsö (Thomas Pettersson), 18 par Långholmen, Klårbo (T. Pettersson), 7 par Måsen, Rytterne (T. Pettersson), 10 par Kråkvilan, Rytterne (T. Pettersson), 42 bon

Stavsholmskäret, Rytterne, "vintern" (Pontus Lindberg).
Sr: 4 par Lisjö, Sura (Sören Larsson).
Vinterfynd: *Vä:* 1-2 ex. Västerås hannar, Lundby/Västerås, 5.1-23.2 (Markus Reinberg m. fl.), 2 ex. Klockargårdsviken, Tids-Lindsö, Rytterne, 8.1 (Thomas Pettersson), 1-3 ex. Västerås hannar 1-16.12 (Richard Lager m. fl.).

Kå: 1 ex. Strö, Köping, 16.1 (Leo Mäskinen).
Sr: 1 ex. Fläcksjö, 28.2 (Markus Reinhold).
Sir: 1 ex. Surahammar, Sura, 28.1 (M. Leppälampi).
 1 ex. Ljusjöviken, Sura, 9.12 (Kim Lilj).
Lr: 1 ex. Storabudet, Linds, 4.1 (Andreas Sandberg). 1 ex. Frövifors, Näsby, 8.1 (Ulla Wallin). 1 ex. Lindsberg, Linds, 9.1 (Pär Jacobs-

son). 1 ex. Frövi, Näsby, 17.1 (Tomas Haraldsson, Jan-Erik Malmisjögen). 1 ex. Storbron, Fellingsbro, 3.12 (Björn Lindberg). 1 ex. Prästryggen, Näsby, 15.16.12 (Eie Ryländer).
Hä: observerad Grythyttvikens, Grythyttan, 17.2 och 19.2 (gm Gunde Persson).
 Antalet häckande par och lokaler ligger i nivå med

Purpurhägerarna vid Gnien

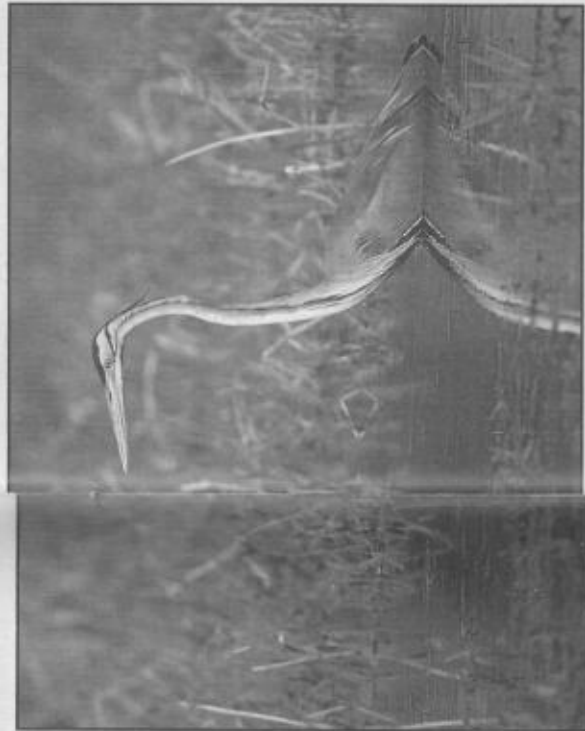
Hosten 1995 uppträdde två olika Purpurhäger vid sjön Gnien i Rammäs. Med bakgrund av artens utbredning kunde man förvänta sig fler fynd i Sverige. Dess tillbakadragna vanor borgar dock för att den alljämt är en förstaklassens raritet i Sverige. I Västmanland var detta 2:a och 3:e fyndet.

Roland Waara, Sören Larsson

Fredagen den 25 aug 1995 kör jag förbi Högbymåden, Rammäs, som jag ofta brukar under vår och höst på väg till och från arbetet. Dessa stopp har med tiden gett många roliga och fantastiska observationer. Detta skulle visa sig vara ett sådant. Jag anländer plattformen 07.40. Vädret är klart och varmt, ca +18° och det blåser en svag vind. Jag börjar spana med handkikare (10x), går snabbt över området och tar sedan tubkikaren (30x) för en noggrannare koll. I södra ändan av måden, vid övergången till södesfältet, får jag syn på en grupp hägrar. Det är både adulta och juvenila fåglar. Bland dem står en häger som klart avviker från de andra. Den är mörkare och har svarta ränder på huvud och hals. Den står med indragen hals och vrider ibland på huvudet. Redan vid första anblicken får "purpurhäger!" genom huvudet. Då jag inte sett denna art tidigare och saknar fågelbok, beslutar jag efter 10 minuter att åka till arbetet. Där konsulterar jag Lars Jonssons Fåglar i Europa. Jag är tillbaka vid Högbymåden 8.25. Hägern är då kvar på i stort sett samma ställe. Jag kan nu konstatera att min första gissning är rätt! Jag gör här en kort beskrivning av fågeln: Fågeln är mindre och ovanständan mörkare grå (blygrå) än hos vanliga häger (Ardea cinerea). Undersidan är väldigt mörk som jag ser fågeln sittande framifrån. Huvud och halsändan har en gulbrun grundfärg. När den ibland stricker på halsen ser man en svart rand på sidan, vilken loper ihop med ränderna i ansiktet. Näbben är stor och har en gul-grön färg. Av färg och teckning att döma bestämmer jag detta till en adult purpurhäger (Ardea purpurea).

Efter ca 20 minuter måste jag så lämna Högbymåden och min första purpurhäger för att återvända till arbetet.

Roland Waara

Purpurhägern fångad på

bild av en av författarna. Dock i Barathpur, Indien. Foto: Sören Larsson

Gjorde ö.h.t. ett såvligt intryck. Arne Persson anlände och i över tre timmar fick vi vänta på att få se hägern flyga. Den flög då rakt emot oss och visade upp gula vingknogar och landade blott 100 m från oss. Stämningen på plattformen kanske var orsak till att den snart lättade igen och försvann i ett öke.

En vecka senare...

När Janne och Lena Österberg anlände Högbymåden lördagen den 2 sept kl 16.00 upptäcker de genast en purpurhäger på måden. Den uppehåller sig i gränsen mellan vegetationen (kalmus och jättegräs) och vattnet. När undertecknad och RL senare anländer kan vi konstatera att det inte är samma individ som veckan innan. Den här purpurhägern har inte samma gula nyans på näbben. Övernäbben är dessutom mörkbrun. Ansikts- och halsteckning är heller inte lika kontrastrik som hos den första fågeln. Den mörkgrå ryggen, mörka undersidan och den grönmaktiga benfärgen var dock snarlika. En ung grabhäger fiskade genska nära purpurhägern. "Purpurn" stod mestadels stilla och hängde inne i vegetationen. Plockade upp något åtbart ibland

fjölarets. Majoriteten av paren är knutna till Mälaren. Antalet par på den viktigaste häckningslokalen Flotgrundet fortfarande genska stabilt, med över 90-talet par, sedan 1990. Ökar i V-ås kommun 1 ex på Stavsholmsskäret från ca. 10 par 1994 till 42 par 1995.

Purpurhäger *Ardea purpurea*
Sr: 1 ad. Gnien, Rammäs, 25.8 (Roland Waara)** och 27.8 (Sören Larsson, Ralf Lundmark)**. 1 2k Gnien 2-3.9 (Sören Larsson, Ralf Lundmark, Jan Österberg)**.
 Andra och tredje fyndet i Västmanland

Svart stork *Ciconia nigra* (1 ex., 1 ex.)
Lr: 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 15.9 (Eie Ryländer)

Vit stork *C. ciconia* (2 ex., 3 ex.)
Vä: 1 ex. Grevinge, Irsta, pr.6 (notis i Vestmanlands Läns Tidning).
Lr: 1 ex. Rynninge, Fellingsbro, 28.5 (gm Bo Dahlström). 1 ex. Fännsåtra, Ramsberg, 13-14.6 (Andreas Sandberg m. fl.).

Knölsvan *Cygnus olor* (17 H, 12 H)
 De tolv konstaterade häckningarna har rapporterats från Västerås (2), Kungsör (1), Sala (1), Surahammar (1), Lindsberg (2), Norberg (1), Ljusnarsberg (3) respektive Hällefors (1).
Vinterfynd: Vä: 5 ad. + 1 juv. Västeråsflöjden, Lundby, 3.12 (Pentti J. Tatti m. fl.). 18 str. Fagerön, Ångö, 3.1.12 (Richard Lager, Pentti J. Tatti).
Kö: 2 str. Gisslarbo, Kolsva, 19.2 (Kurt Lindström).

Ar: 1 ex. Hjalmaren vid Hallarna, Arboga, 1.12 (Kurt Lindström).
Sr: 2 ex. Kolbäckån vid Heden, Rammäs, 6-27.1 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 2 ex. Kolbäckån vid Seglingsberg, Rammäs, 21-28.2 (Thomas Forsberg). 1 ex. Kolbäckån vid Rammäs 22-25.2 (Gudrun Lager, Ralf Lundmark).

Lr: 1-2 ex. Loppholmarna, Linds, 1-15.1 (Andreas Sandberg m. fl.). 1 juv. Kvamforsen, Stora, Linds, 19.1 (Jan Grydh). 2-4 ex. Arbogaån vid Sjömosjön och Västvallia, Fellingsbro, 17-24.2 (Sven-Olof Eriksson m. fl.). 1 ex. Vårungen vid Hinseberg, Näsby, 21.2 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg). 2 ex. Loppholmarna 1.12 (Andreas Sandberg). 2 ex. Sjömosjön 11.12 (S-O Eriksson).
Sk: 2 ad. + 1 juv. Yttermålasjön, Gummilbo, 1.12 (Kurt Lindström).

Hä: 2 ad+5 juv. överintrade i Grythyttvikens, Grythyttan (Mats Trillkott). 3-4 ad Grythyttv. 19.26.2 (M Trillkott). 4 ad. Grythyttv 11.12 (M Trillkott).
 Arten tolv häckningar är i nivå med fjölarets. Arten är numera genska ovanlig som häckfågel i landskapet.

Fjällgås *Anser erythropus* (3 ex., 1 ex.)
 1/2: 1 ad. (omärkt) Bocksjön, Tillberg/Tortuna, 11-12.3 (Pentti J. Tatti m. fl.).
 Sedan 1986 observerad alla år utom 1989.

Grågås *Anser anser* (8 H, 10 H)
 Konstituerade häckningar:

1/2: Minst åtta kullar innehållande 1+3+4+5+6+6+6 pullar Asköviken 10.5-20.6 (Markus Rehnberg m. fl.).

Kur: Två kullar, 1+4 pullar, Barkarövikens, K. Barkarö (Börje Wennerström).
 Större ansamlingar (50 ex.) noterades under 1995 enligt följande (toppnoteringar under vår, sommar resp. höst samt datum för dessa inom parentes):

1/2: Asköviken (257 ex. 21.4; 250 ex. 28.7; 800 ex. 23.9), 150 ex. Västerängsviken, Ridån, V.-Barkarö, 12.8 (Ralf/Lundmark), 220 ex. Oxfjärden, Ångsö, 18.9 (Anders F. Andersson).
 1/2: 100 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 17.3 (Markus Rehnberg).

Kö: 180 ex. Galten, Munktorp, 17.9 (Leo Måkinen).
 Kur: 350 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 17.9 (Per Lindh).

Sr: 64-100 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 18.9-8.10 (Håkan Johansson m. fl.), 60 ex. Gussjön, Fläckebo, 3.10 (Hans-Olof Hellkvist).

Vinterfynd (hår: de först anlända värflytarna):
 1/2: 2 ex. Asköviken 25-26.2 (M. Rehnberg m. fl.)
 1/2: 11 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 26.2 (Markus Rehnberg), 18 ex. Lagårdssjön 27.2 (Magnus Nyström gm Arne Eklow).

Sr: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 28.2 (Markus Rehnberg).
 Li: 6 ex. Västvala, Fellingsbro, 24.2 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg).

Fortfarande ett koncentrat uppträdande till Asköviken och övriga Mälaren. Arten tycks ha svårt att etablera sig som häckfågel utanför Mälarenområdet.

Grågås x kanadagås *A. anser x B. canadensis*
 1/2: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 5.3 och 10.3 (Markus Rehnberg).

[Snögås *Anser caerulescens*] (1, 2)
 1/2: 1 ex. (vit fas) Asköviken 26-27.5 (Markus Rehnberg m. fl.), 3 str. Lillträd 28.10 (Bo Karlsson gm Håkan Johansson).

Kanadagås *B. canadensis* (16 rd300, 21 rd300)
 Lokaler med större (300 ex.) ansamlingar (toppnotering och datum för denna inom parentes):

1/2: Strömsholm, Kolbäck (300 ex. 17.3).
 Kö: Ståholm, Munktorp (530 ex. 8.10), Malmön, Köping (700 ex. 14.10).
 Sr: Sörsälbo, Västerfärnebo (308 ex. 21.3).
 Li: Fimmåkerssjön & Österhammarsjön, Fellings-

bro (650 ex. 21.3), Vässlingby, Fellingsbro (440 ex. 9.9), Våringen vid Sotarön, Näsby (350 ex. 30.9), Sällingsjön, Fellingsbro (450 ex. 31.10), Österhammarsjön (300 ex. 1.11), Sjömosjön, Fellingsbro (300 ex. 5-6.11).

Vitkindad gås *Bramia leucopsis*

1/2: 1 ex. (omärkt) Asköviken 10.4 (Markus Rehnberg), 6 ex. Asköviken 17.5 (Richard Lager), 1 ex. Asköviken 25.5 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Tatti), 3 ex. Asköviken 26.5 (Markus Rehnberg), 1 ex., tillsammans med 79 kanadagås, Västerfjärden, Lundby, 11.9 (Bengt Stridh), 3 ex. Asköviken 18.9 (Andreas Forswald) och 23.9 (Pentti J. Tatti m. fl.).

1/2: 1 ex., tillsammans med 1 hybrid kanadagås x vitkindad gås, Lagårdssjön, Kolbäck, 10.4 (Markus Rehnberg), 2 ex. Lagårdssjön 29.5 (Arne Eklow), 2 ex. Strömsholm, Kolbäck, 29.9 (Pontus Lundberg), 2 ad., tillsammans med 3 juv. hybrider kanadagås x vitkindad gås, Lagårdssjön 2.11 (Anders Arnell).

Kur: 2 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 30.5 (Kurt Lindström), 1 ad. Arbogålan i Kungssör, K. Barkarö, 14.10-31.12 (Börje Wennerström m. fl.).

Sr: 3 ex. Sörsälbo, Västerfärnebo, 19-21.3 (Hans-Olof Hellkvist, Bo Persson), 4 ex. Västerfärnebo 25.3 (Bo Persson), 3 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 31.3 (Thore Lindberg) och 8.4 (Bo Persson), 1 ex. (omärkt) Fläcksjön, Fläckebo, 11.4 (Åke Berg, Markus Rehnberg), 1 ex. Sörsälbo 22-23.4 (Leif Lejdellin, Bo Persson).

Sr: 4 ex. Gnien, Ramnäs, 13-14.3 (Ralf/Lundmark), 2 ex. Gnien 24-26.3 (Ralf/Lundmark m. fl.), 1 ex. Gnien 17.4 (Thomas Forsberg), 1 ex., tillsammans med 6 hybrider kanadagås x vitkindad gås, Sörsjön, Sura, 10.10 (Ralf/Lundmark).

Li: 2 ex. Storbron, Fellingsbro, 25.3 (Björn Lindberg), 1 ex. Sörsjön, Fellingsbro, 25.3 (Tomas Haraldsson), 2 ex. Sörsjön 13-14.4 (Ulf Jacobsson m. fl.), 2 ex. Rymninge, Fellingsbro, 17.4 (Bo Runesson), 2 ex. Sörsjön 23.4 (Tomas Haraldsson), 1 ex. Räsvalen vid Albäckån och Storåbadet, L. indes, 29.4-7.5 (Jonas Kling m. fl.), 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 26.5 (Ulf Jacobsson), 1 ex. Sällingsjön, Fellingsbro, 1.11 (M. Rudenvall).

Nb: 1 ex. Honsgården, Karbenning, 8.4 (Torbjörn Jansson).

Kanadagås x vitkindad gås *Bramia canadensis x leucopsis*

1/2: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 5.3 (Markus Rehnberg), 1 ex. + 1 ex. vitkindad gås Lagårdssjön 10.4 (Markus Rehnberg), 3 juv. + 2 ad. vitkindad gås Lagårdssjön 2.11 (Anders Arnell).

Sr: 6 ex. + 1 ex. vitkindad gås Sörsjön, Sura, 10.10 (Ralf/Lundmark), 1 ex. Gläpen, Sura, 14.10 (Sören Larsson, Ralf/Lundmark), 4 ex. Storängen, Ramnäs, 21.10 (Sören Larsson).

Prutgås *Bramia bernicla* (2, 2)

Kur: 1 ex. Östuna, Björskog, 14.9 (Nils-Erik Wallin gm Leo Måkinen).

Nb: 1 ad. Bergsmanshyttan, Nora, 14.10 (Anders Carlberg, Peter Bernövall).
 Två höstfynd är äldre än tidigare år under 1990-talet, dock under normal tid. Oktober är den månad då flest prutgås har setts.

Gravand *Tadorna tadorna* (2, 2)

Li: 3 ex. Ullersättersviken, Näsby, 17.9 (Andreas Sandberg).

Nb: 1 ♀ Gyttorpsdammen, Nora, 26-29.4 (Anders Carlberg).

Fyndet faller in i inöströret över tidigare gjorda observationer. Genom åren har dock majoriteten setts i april. Tredje fyndet i Nora och det tolfte i L. indesberg.

[Mandarinand *Aix galericulata*] (1 ex., 2 ex.)
 1/2: 1 ♂ Frösåker, Kårbo, Låns Tidning), 1 ♂ Svartån vid Fiskartorget, Västerås, 20.9 (R. Lundmark, Thomas Pettersson).

Blåsänd *Anas penelope* (11 rd50, 365 rd50)
 Någon konstaterad häckning har inte rapporterats, men arten är funnen under häckningstid (15.5-31.7) vid elva lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂ resp. ♀♀ inom parentes):

1/2: Asköviken (3 ♂♂, 2 ♀♀), Sura (17 ♂♂, 5 ♀♀), Gnien, Ramnäs (1 ♂♂, 1 ♀), Sjömosjön, Fellingsbro (2 ♂♂, 1 ♀), Ullersättersviken, Näsby (1 ♂, 1 ♀), Sörsjön, Fellingsbro (5 ♂♂, 2 ♀♀), Sällingsjön, Fellingsbro (1 ♂, 1 ♀), Österhammarsjön, Fellingsbro (2 ♂♂, 1 ♀), Björkasjön, L. indes (3 ♂♂, 3 ♀♀), Morskogsjön, Ramnäsberg (2 ♂♂, 2 ♀♀).

Nb: Gyttorpsdammen, Nora (2 ♂♂).
 Lokaler med större (50 ex.) ansamlingar (toppnotering och datum för denna inom parentes):

1/2: Asköviken (162 ex. 23.4; 50 ex. 23.9).
 Kö: Gålby, Köping (60 ex. 11.10).

Kur: Barkarövikens, K. Barkarö (57 ex. 27.9).
 Sr: Fläcksjön, Fläckebo (62 ex. 29.4), Svartån

vid Ålsvarva, Västerfärnebo (58 ex. 23.4), Nötmyran, Västerfärnebo (75 ex. 5.5).
 Sr: Lisjö ångar, Sura (62 ex. 22.4), Gnien, Ramnäs (152 ex. 29.4).

Li: Sörsjön, Fellingsbro (50 ex. 2.5), Österhammarsjön, Fellingsbro (80 ex. 15.9), Fimmåkerssjön, Fellingsbro (56 ex. 13.4).
 Vinterfynd: Li: 1 ♀ Gröna bron, L. indesberg, L. indes, 1-2.12 (Mattias Rudenvall m. fl.).

Ett något rikligare uppträdande under häckningstid, kan dock bero på den sena våren med en förlängd rastning för norrländska fåglar i våra marker. Vad gäller flockstorlekarna på de rastande fåglarna tycks ökningen, jämfört med tidigare år, hålla i sig.

Snatterand *Anas strepera* (17 rd, 27 rd)
 1/2: 1 ♂ Asköviken 13.4 (Niclas Andersson), 1 ♂ Asköviken 5-7.5 (Daniel Green m. fl.), 1 ♂ Skultnasågen, Skultuna, 29.5 (Bernt Larsson, Markus Rehnberg), 2 ex. Grånasjön, Haraker, 24.6 (Pentti J. Tatti), 1 ♀ Grånasjön 2.7 (Niclas Andersson), 1 ♂ + 1 ♀ Grånasjön 16.7 (Niclas Andersson).

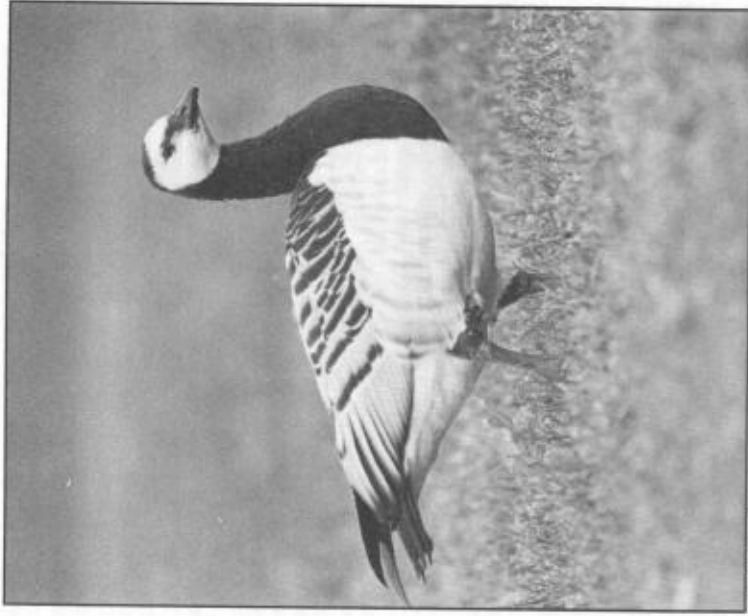

Foto: Tero Niemi

Vitkindad gås

Lj: 2♂♂+2♀♀ Räsvalen vid Storå, Lindses, 21.4 (Ola Almkvist).
 Arets faciit blev två värfynd och två höstfynd. Under de senaste 20 åren har fynden av bergand uppvissat en negativ trend. Under 1990-talet har fynden varit 1990: 8, 1991: 11, 1992: 1, 1993: 5 och 1994: 4. Således ett ganska normalt uppträdande för arten vad gäller senare år.

Ejder *Somateria mollissima* (1, 1)
Fa: 1 ♀ St. Aspen, Västansfors, 12.5 (Leif Lejdelin). Fyndet ligger tidsmässigt väl till för artens överflyttning.

Alfågel *Clangula hyemalis* (6, 5)
Fa: 1 ex. Granfjärden, Ångö, 30.4 (Thomas Pettersson).

Sa: 1 ♀ Fläcksjön, Fläckebo, 6.5 (Karl-Gunnar Kallebrink).
Su: 6 ex. Vägsjön, Sura, 6.5 (Lillebror Hammarström).
Lj: 14 ex. St. Lindsessjön, Lindses, 16.5 (Per-Martin Ramberg).
No: 1 ex. Vikern, Vikern, 6.5 (Anders Carlberg).
 Arets fem fynd är av normal omfattning.

Sjörorre *Melanitta nigra* (26, 51)
Fa: 12 obs. av 207 ex. 21.4-22.5, bl. a. 62 ex. (30♂♂, 32♀♀) Granfjärden, Ångö, 17.5 (Bernt Larsson), 25 ex. Fullerojärden, V.-Barkarö, 31.10 (Håkan Johansson).
Sa: 7 obs. av 71 ex. 5-21.5 (fl. obs.).
Su: 5 obs. av 32 ex. 30.4-13.5 (Sören Larsson,

Raflundmark), 4 str. Finnmossen, Sura, 21.9 (Mikael Leppälampi).
Lj: 10 obs. av 147 ex. 6.4-23.5, bl. a. 50 str. Hagaberg, Näsby, 16.5 (Jerry Andersson, Jan-Erik Malmstigen), 1 ♂ Sjömosjön, Fällingsbro, 28.7 (Sven-Olof Eriksson).
No: 45 ex. Kappstäviken, Vikern, Nora, 16.5 (Anders Carlberg), 25 str. Vikern, Vikern, 11.10 (Anders Carlberg).

Nb: 2♂♂+2♀♀ Labodassjön, Karbenning, 29.4 (Torbjörn Jansson, Bo Persson).
Fa: 3 obs. av 14 ex. 18.4-4.5 (Leif Lejdelin), 8 ex. St. Aspen, Västansfors, 27.9 (Leif Lejdelin), 14 ex. St. Aspen 31.10 (Leif Lejdelin), 1 honfågarede Backgården 11.11 (Leif Lejdelin), 7 **Sa:** 3 obs. av 11 ex. 21.4-15.5 (Roland Waara).
Lj: 10 ex. Björken 5.5 (Bengt Lundell).
 Antalet fynd var av större omfattning än normalt. Den 16-17.5 fanns knappt 300 ex. rastande i några av sjöarna i landskapet. Observerades under våren 18.4-23.5. Dessutom ett fynd 28.7 och höstfynden var under perioden 21.9-11.11. Det tidsmässiga uppträdandet i stort sett normalt.

Svårta *Melanitta fusca* (4, 0)
 Inga rapporter för första gången sedan 1990.

Knipa *Bucephala clangula* (9 ro50, 55 ro50)
 Större (50 ex.) ansamlingar rapporterades 1995 från tio lokaler (toppnotering och datum för denna inom parentes):
Fa: Askövikern (159 ex. 2.4).

Sa: Fläcksjön, Fläckebo (640 ex. (1) 15.4).
Hörendesjön, Västerfärnebo (58 ex. 23.4).
Su: Gnien, Rammås (57 ex. 21.4).
Lj: Ullersätter-sviken, Väringen, Näsby (50 ex. 10.4 och 9.5).
 Sörbysjön,

Havsörn,
Fa: Bo Carlsson

Havsörn,
 Fa: Bo Carlsson

Fällingsbro (100 ex. 16.5). Österhammarsjön, Fällingsbro (54 ex. 11.4). Lunten, Fällingsbro (50 ex. 9.4). Finnäkersjön, Fällingsbro (70 ex. 13.4). Räsvalen vid Storå, Lindses (70 ex. 13.4).
 Den stora ansamlingen på 640 ex. i Fläcksjön är den största sedan 1974 i Västmanland.

Salskrake *Mergus albellus* (381 ro, 585 ro)
 Antalet fågel dagar fördelat kommunvis på föråret respektive efteråret: Västerås (169/14), Hallstahammar (2/0), Köping (2/7), Kungsör (53/7), Sala (178/4), Surahammar (93/3), Lindsesberg (40/0), Nora (2/0), Fagersta (6/2), Hällefors (3/0).
 Vinterfynd:

Lj: 1-2 ex. (1♂) Sjömosjön, Fällingsbro, 21.1-26.2 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.).
 Sommarfynd:

Fa: 1 honfågarede Askövikern 17.8 (Daniel Green, Markus Rehnberg).
 Totala antalet fågel dagar har nu i stort sett varit lika de sista fyra åren. Arets siffror under föråret (548) var av något större omfattning mot förra året medan efterårets siffror var betydligt lägre. Efterårets siffror under senare år har varit enligt följande: 1992: 41 ro, 1993: 84 ro, 1994: 120 rooch 1995: 37 ro.

Småskrake *M serrator* (1 H, 0 H; 113 ro, 201 ro)
 Ingen konstaterad häckning har rapporterats, men väl några fynd under häckningstid (1.6-15.8):

A: 10 ex. Hjalmaren vid Nyckelgrundet, Arboga, 30.7 (Markus Rehnberg).
Lj: 2♂♂ Usken, Lindses, 3.6 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg), 1♂+1♀ St. Korslängan, Rammåberg, 4.6 (Lillebror Hammarström).
No: 1 ex. Ävlängan, Vikern, 25.6 (R. Thuvander).
Fa: 2 ex. St. Aspen vid Backgården, Västansfors, 4.6 (Jan Hellström).

Sa: 1♂+1♀ Västra Skalsjön, Skinnskatteberg, 27.6 (Roland Waara).
 Sammanlagt under året 201 fågel dagar med följande kommunvisa fördelning: V-ås (11), Köping (2), Kungsör (3), Arboga (10), Sala (2), Surahammar (9), Lindsesberg (48), Nora (16), Fagersta (80), Skinnskatteberg (12), Ljusnarsberg (2), Hällefors (6).
 Den månadsvisa fördelningen var: apr (38), maj (110), jun (9), jul (10), aug (4), sept (15), okt (15).

Storskrake *Mergus merganser* (11 H, 5 H)
 Fem häckningar: Fagersta (1), Skinnskatteberg (1), Ljusnarsberg (2) och Hällefors (1).
 Större (300 ex.) ansamlingar:

Fa: 300-400 ex. Fullerojärden, V.-Barkarö, 1-7.1 (Thomas Pettersson), 400+500 ex. Granfjärden, Kärbo/Ångö, 12.11 (Pentti J. Taati m. fl.), 700 ex. Västeråsfjärden, Lundby, 22.11 (Bengt Stridh).
Kö: 300 ex. Galten vid Malmön, Köping, 7.11 och 10.11 (Kurt Lindström).

Ku: 300-350 ex. Barkarösviken, K. Barkarö, 16-17.4 (gm Arne Eklöv).

A: 3 000 ex. Hjalmaren vid Hallarna, Arboga, 1.12 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).
 Fortfarande få rapporterade häckningar. Antalet rapporterade flockar i normal omfattning.

Bivråk *Pernis ptilorivus* (27 h, 17 h)
 De sjutton lokalerna med fynd under häckningstid fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (2), Sala (1), Surahammar (6), Lindsesberg (6), Nora (1), Hällefors (1).
 Anmärkningsvärda iakttagelser:
Su: 12 str. Gnien, Rammås, 21.5 (Sören Larsson), 28 str. Gnien 26.8 (Raflundmark).

Brun glada *Milvus migrans* (2 ex., 4 ex.)
Fa: 1 ad. Hubbo k.a. Hubbo, 29-30.4 (Gunnar Lignell, Pentti J. Taati), 1 ex. Boda, Dingtuna, 22.5 (Hans-Olof Hellkvist), 1 ex. Skerike 23.5 (Raflundmark). 1 ad. Lövssta, Dingtuna, 5.6 (Thomas Pettersson).

Su: 1 ex. Gnien, Rammås, 26.8 (Raflundmark).
Fa: 1 ex. Brandboviken, Västansfors, 19.8 (Leif Lejdelin).

Hä: 1 ex. rastade utmattat i ett träd vid Sikfors, Hällefors, ca. 20.5 (gm Aulis Sjöväjrtvi). Första fyndet i Hällefors k.n. Obekrävtade uppgifter gör gällande att ett par brun glada häckat i V-ås k.n. -95, vilket i så fall skulle förklara de många fynden då fyndet i Hällefors k.n. Obekrävtade uppgifter gör gällande att ett par brun glada häckat i V-ås k.n. -95, vilket i så fall skulle förklara de många fynden då

Röd glada *Milvus milvus* (2 ex., 7 ex.)
Sa: 1 ex. Gorgen, Västerfärnebo, 23.4 (Mikael Vesanen), 1 ex. Sörgårdsbo, Västerfärnebo, 12.6 (Enik Andersson).

Lj: 1 ex. Västvallå, Fällingsbro, 2.4 (Johan Wretenberg m. fl.), 1 ex. Rymninge, Fällingsbro, 23.6 (Cay Runesson), 1 ex. Snuggan, Lindses, 24.6 (Dan Danermark).
No: 1 ex. Husby, Nora, 14.4 (Rune Persson).
Lj: 1 str. Rällan 16.4 (Stefan Risberg).
Tilläg: Nb: 1 ex. Hastback, Karbenning, 8.7 1981 (Mikael Vesanen).

Brun/Röd glada *Milvus migrans/milvus*
Fa: 1 ex. Finnslätten, Badelunda, 25.5 (Markus Rehnberg).

Havsörn *Haliaeetus albicilla* (112 ro, 202 ro)
 Antalet fågel dagar fördelat enligt följande: V-ås (55), Hallstahammar (64), Köping (2), Kungsör (1), Arboga (1), Sala (27), Surahammar (31), Lindsesberg (16), Nora (1), Fagersta (3), Hällefors (1).
 Havsörn har sedan några år häckat vid nedre Dalälven, inte långt från landskapsgränsen. Det är sannolikt dessa fåglar som stundom ses vid en del lokaler i Sala k.n. Dessa observationer, liksom andra som indikerar häckning, redovisas nedan:

Sa: 1 ad. Storsjön, Möklinta, 14.6 (Kristen Ekman, Stig Ohman) och 5.8 (Stig Ohman), 1 ad. Hallaren, Möklinta/Sala, 27.6, 1.8, 7.8 och 13.8 (Stig Ohman m. fl.).

Su: 2 ad. Gnien, Rannäs, 6.5 (Sören Larsson). 1 ad. Djupen, Rannäs, 10.5 (Arne Eklöv). 1 ad. Lisjö, Sura, 14.6 (Arne Eklöv).
 Li: 1 ad. Sörbyjön, Fellingsbro, 17.6 och 20.6 (Tomas Haraldsson).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Riksinventeringsart 1995. Trots ofullständig inventering rapporterades hela 45 häckningar, säkerställda såväl som troliga, enligt följande kommunvisa fördelning: Västerås (14), Hallstahammar (3), Köping (2), Kungsör (3), Arboga (1), Sala (10), Surahammar (2), Lindesberg (8), Örebro (1), Fagersta (1).

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Sammanlagt 185 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föräret respektive efteräret: Västerås (18/28), Hallstahammar (2/0), Köping (6/26), Kungsör (2/2), Arboga (1/0), Sala (14/24), Surahammar (13/18), Lindesberg (11/5), Nora (3/1), Norberg (1/1), Fagersta (3/3), Skinnkatteberg (1/0), Hällefors (2/0). Den månadsvisa fördelningen var som följer: jan (4), feb (2), mar (7), apr (50), maj (10), jun (3), jul (1), aug (1), sept (38), okt (51), nov (11), dec (6).
 Vinterfynden:
 Vä: 1 ♂ Askövikens 31.12 (Hans-Olof Hellkvist).
 Kö: 1 ♂ Gällby, Köping, 3-30.12 (Arne Eklöv).
 Ar: 1 ♂ Vretberga, Medåker, 19.1 (Maas Feldin).
 Su: 1 ♂ Stäver, Västerfärnebo, 10.1 (Erik Andersson).
 Li: 1 ♂ Västvala, Fellingsbro, 11.1 (Jan-Erik Malmstegen).
 1 ♂ Nederby, Fellingsbro, 14.1 (Jan-Erik Malmstegen m. fl.).
 1 ♂ Sjömosjön, Fellingsbro, 21.2 (Sven-Olof Eriksson) och 25.2 (Björn Lindberg).
 1 ♂ Storbrön, Fellingsbro, 3.12 (Björn Lindberg).
 Sommarfynd (juni-juli):
 Vä: 1 ♂ Hällsta, Hubbo, 20.7 (Pentti J. Tatti).
 Su: 1 ♂ Haga, Sura, 2.6 (Kjell Andersson).
 Li: 1 ♂ Sjömosjön, Fellingsbro, 1.6 (Östen Tylebrink).

1 ♂ Bor, Lindes, juni (gm Kerstin Ebroberger). Flertalet honfärgade fåglar åldersbestäms inte, att döma av inkomna rapporter. Andelen adulta (3k+) mm kan dock ge en vink om häckningsutfall mm och denna andel var för respektive period: januari-februari (6/6 = 100 %), mars-maj (36/67 = 54 %), juni-augusti (4/5 = 80 %), september-november (36/100 = 36 %), december (6/6 = 100 %). Det kan f. o. noteras att rapporter, förutom vinter- och sommarfynd, saknas från Lindesbergs k.n.

Stäpphök *Circus macrourus*

Vä: 1 ad. ♂ str. Åkeräng, Ångsö, 8.10 (Daniel Green)**.

Ku: 1 ad. ♂ Barkarövikens, K. Barkarö, 30.4 (Per

2 x stäpphök

Stäpphöken uppträder sällsynt men regelbundet i Sverige med 1-5 fynd/år de senaste 15 åren. Från Västmanland finns dock bara tre kända fynd sedan tidigare.

Per Lindh, Torbjörn Hegedüs, Daniel Green

Att vissa dagar bjuder oss skådare på överraskningar är ingen nyhet. Det kan vara allt från en vanligtvis skygg art som låter sig beses från närhåll, till en ny art för en själv eller lokalen. Att söndagen den 30 april 1995 skulle bli en av dessa dagar var det ingen av oss som anade. "Oss", det var förutom undertecknad, Börje Wennerström och Olle Sköld. Vi hade samlats i Barkarövikstornet på Kungorsösidan för att möta värfåglaarna och våren i det stora hela. Några dagar tidigare hade en dm nysnö gjort det besvärligt för många fåglar, men nu hade våren åter tagit kommandot. Snön smälte undan och solen sken, även om vinden var kall. Också fåglarna hade hämtat sig. I vassen tutade rördrom. Däröver patrullerade de båda bruna kärrhöksparen och ett kikarsvep över åkermarken bjöd både orm- och fjällvråk. Vi maddade gott och annu bättre blev det då vi haltat upp var sin kopp rykande hett kaffe.

Ännu ett kikarsvep över åkermarken. Denna gång glimmar en jus fågel till

Lindh, Börje Wennerström**

Fjärded resp. femte fynden i Västmanland.

Ångshök *Circus pygargus* (1 h, 1 h)

En häckning rapporterad från Surahammars k.n.

Ovriga fynd (6, 11):

Vä: 1 ♂ Labbarn, Ångsö, 24.5 (Andreas

Porswald). 1 ♂ Askövikens 18-20.7 (Lennart

Gladh). 1 ♂ Solingsörp, Romfartuna, 26.7

(Gunnar Ljignell).

Kö: 1 ♂ Cementtätippen, Köping, 2.6 (Arne

Eklöv).

Su: 1 ♂ Hedbo, Västerflämebo, 30.4 (Karl-

Gunnar Källerbrikk). 1 ♂ Nyberg, Kila, juni-juli

(Göran Smedberg).

Stäpphök. Luleå, maj -95. Foto: Mattias Nordlund

då den kommer upp bakom en vall för att ögonblickligen försvinna ur sikte igen.

- Blåhöki säger jag för att uppmärksamma mina kamrater på fågelin och naturligtvis tror jag också att det är en sådan. Under tiden följer kikaren fågelns förmodade flygväg och fart. Plötsligt finns den mitt i bild igen. Jösses! så jus! Färgbeskrivningar är svårt, men den var inte blåaktigt grå som en blå kärnhök utan snarare gråaktigt vit. En snabb koll på vingspetsarna, sen kom tankarna ut genom munnen.

- Det är en stäpphöki! Det är en stäpphöki!

Efter ett visst rabalder koncentrerade vi oss på detaljer. Fågeln passerade på ca 150 m i gott jus. I

Su: 1 honfärgad str. Gläpen, Sura, 20.5 (Sören Larsson). 1 ♂+1 ♀ Norrsjön, Sura, 25.5 (Sören Larsson). 1 ♂ Storängen, Rannäs, 25.7 (Ralf Lundmark).

Li: 1 ♀ Sörbyjön, Fellingsbro, 24-25.7 (Tomas Haraldsson, Pär Persson). 1 ♂ Österhammarsjön, Fellingsbro, 27.7 (Sven Larsson). Endast en konstaterad häckning, att jämföra med föregående års rekord med åtta häckningar.

Rätfäls: 1 rapporten för 1994 (F1/26.1.20)

Ärfinns tre olika (!) uppgifter om hur många par som häckade i Västmanland. Den korrekta siffran är åtta (8), fördelade på Västerås (2), Köping (1), Sala (2), Surahammar (2) och Lindesberg (1).

Tilläggs. Su: 1 ♀ Näs, Fläckebo, 6.7 1980 Kö:

proportioner var den lik ångshöken. Småckert långsmal med långa tydligt spetsiga vingar. I färg närmast självlysande mot märken. Ovansidan ljus gråvit, huvud en nyans mörkare ned till strupen. Buk, bröst och vingundersidor rent vita. Den berömda kilen i handen tydlig. F.f.a. på undersidan. Någon bandning på stjärt eller övergumpfläck kunde inte urskiljas. Något (mörkt) terminalband längs armpennornas spetsar existerade inte.

Fågeln fortsatte förbi oss i jaktlykt på 1-3 m höjd. Flykten stabil och målmedveten. Inga tvära kursändringaroch kast förekom utom en fullbordad attack. Därpå satte den sig att äta. Nu på uppemot 400 m höjd från oss. En promenad halverade avståndet och vi kunde studera fågelin sittande en god stund. Stäpphöken röttnar emelleritd för oss, lyfter och har godheten att passera oss på rimligt avstånd ytterligare en gång. Som grädd på moset flog den raka vägen in i Köpings Kommun. Amen!

Den här dag minns vi som en höjdpunkt, trots att kaffet blev kallt.

Per Lindh

På eftermiddagen besökte jag och Mikael

Rhönstads Barkarövikens. Väderbakslaget hade pressat ned stora fågelskaror. Inte bara i själva viken utan även på angränsande åkrar var det fågelrikt. En stor flock med 125 rasstade ljungpipare åtföljdes av 50 enkelbeckasiner och några storspövar. Från fågel-tornet tittade vi ner i viken där det var gott om blåsånder och skägghoppingar. Jag riktade kikaren mot några träd i den norra delen av viken, precis där vassen möter vallen. Där — i ett lågt träd, långt ute på en naken gren — satt en mycket ljus rov fågel. Vi studerade fågelin noga i över en timmes tid och frapperades av att fågelin var så

klart ljusare än de blå kärnhökar vi sett. Den satt helt stilla fränsett att den då vålande på huvudet. I

forts nästa sida...

(Mikael Vesanen), 1 ad. m Gorgen, Västerfärnebo, 26.6.1990 (Mikael Vesanen).

Stäpp-ångshök *Circus macrourus pygargus*
/år: 1 ad. ♀ str. Åkerång, Ångsö, 8.10 (Daniel Green).

Duvhöök *Accipiter gentilis*
Två konstaterade häckningar har rapporterats från Surahammars (1) respektive Lindesbergs (1) k.n.

Ormvårk *Buteo buteo*
Vinterfynd.
/år: 1 ex. Lötbacken, Lundby, 9.1 (Markus Rehnberg), 1 ex. Kurön, Ångsö, 15.1 (Daniel Green).

Sår: 1 ex. Västtärna, Kumla, 1.1-28.2 (Karl-Gunnar Kallebrink), 1 ex. Västtärna 1-31.12 (Karl-Gunnar Kallebrink).
/år: 1 ex. Gläppen, Sura, 25.2 (Raif Landmark).

Fjällvråk *Buteo lagopus*
Sammanlagt 449 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret respektive efteråret: Västerås (19/44), Köping (6/63), Kungsör (3/0), Sala (23/75), Surahammars (11/132), Lindesberg (21/21), Nora (6/4), Norberg (1/1), Fagersta (4/14), Hällefors (1/0).
Månadsvis fördelning: jan (27), feb (12), mar (18), apr (35), maj (3), jun (1), jul (0), aug (1), sept (174), okt (149), nov (13), dec (16).

Stöpphök, hane. Kazachstan.

Fågelornets liggare stod att en stöpphök setts tidigare på dagen, vilket stärkte oss i våra misstankar om artullhörigheten.

Vi beslot oss för att Micke försiktigt skulle smyga sig närmare fågeln och från vallen se den något bättre. Han röörde sig sakta och kunde tydligt se fågeln på ned till 20 meters håll!

Jag stod kvar i fågelornet och titade på den i tubkikaren. Efter ca 10-15 minuter lyfter den. Vi kan nu båda se att den slanka och ljusa rov fågeln har en tydlig svart kil på handpennorna. Det är verkligen en stöpphök! En gammal stöpphökskanne i Barkarövikens! Vilken härlig syn! Den seglar en kort stund över ångarna i riktning mot Malmö för att sedan göra helt om och i rask fart flyga bort mot väster och försvinna ur synhåll.

Vi avslutade dagen med en tur i energiskogarna vid Malmö, där det formigen "kokaude" av träst. Bland stora mängder tal- och rödvingestrast observerades 4 ringstrastar. En härlig fågeldag vid Mälarens innersta vik, med stöpphöken som extra guldkant på dagen.

Torbjörn Hegedius

Åkerång, Ångsö den 8 oktober 1995.

Vi hade slagit oss ned på "tunet" till AOK's klubbstuga för att ta en fika i den något soldisiga, men varma höstmorgonen. Tomas Nilsson uppmarksammar mig på en gäsflock på ingående i nordväst. När jag vänder mig om för att ta tuben fastnar dock ögonen på en rov fågel som kommer flygande i rakt motsatt riktning. Jag hajjar till direkt och himmer tänka: "Oj, vad långstjärtad! Och inte ser det ut som en kärrhök heller!", innan jag säger till TNN:

- Kolla här istället! Det kommer nåt långstjärtad skit här nere! (Ursakta min franska) Snabbt på i ned tuben och jag blir helt "dazzled" av att se en hellig, långstjärtad rov fågel med mörka små trekant till vingpessar. På ovan sidan inte ens skarpt kontrasterande utan tonande m i grått från det ljusgrå och nästan svarta att se. Jag blir "instantement" klar över att vad vi ser är en gammal stöpphöks-hanne.

Jag skall här inte uppehålla mig vid att beskriva utrop och känslor. Några karaktärer som vi lägger märke till istället:

Stöpphöken ligger nu och seglar över Lustigbo, strax syd om oss, och exponerar sig firt både ovan och under. Vingens bakkant är helt ljus - till skillnad från blå kärrhökens svarta dito. Blott svag - om ens någon - skillnad i grå ton mellan bröst och buk. Överlag har

Vinterfynden:

/år: 1 ex. Hubbo 6.1-20.2 (Kjetil Jensen m. fl.), 1 ex. Lundby 9-29.1 (Richard Lager, M. Rehnberg).
Kö: 1 ex. Gålby, Köping, 22.1-1.2 (Arne Eklöv m. fl.), 1 juv. Gålby 1-31.12 (Leo Mäkimen).
Kv: 1 ex. Kungs Barkarö 29.1 (Nils-Erik Wallin m. Leo Mäkimen).

Sår: 2 ex. Kivsta, Sala, 1.1-28.2 (Karl-Gunnar Kallebrink), 5 ex. Västtärna, Kumla, 1.1-28.2 (Karl-Gunnar Kallebrink), 2 ex. Västtärna 1-31.12 (Karl-Gunnar Kallebrink).

Sår: 1 ad. m Storängen, Ramnäs, 1.1-16.2 (Sören Larsson m. fl.).
/år: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 1.1 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.), 1 ex. Västvallan, Fellingsbro, 3.1

fågeln en väldigt egen stil. I segelflykt är den enda jämförelse jag kan komma på svartvingad glada. Inte helt olik med lite "trekantiga" och småspetsiga vingar. I aktiv flykt ter den sig än mer slägen. Flykten är mjuk och bolljande smidig. Som ingen annan fågel ger den ett intryck av att lägga vingarna bakom sig". Det ser mycket udda ut och jag drar slutsatsen att det beror på att de första handpennorna (vingens framtakt) är ljusa och den "synliga vingspetsen" kommer att utgöras av de svarta handpennorna. Dessa former den för stöpphöken så typiska svarta kil som på handpennorna 2-6 blir mer bakåtriktad än vingspetsens egentliga vinkel.

Vad som är lustigt är att stöpphöken - som i fågelboken kan te sig så snarlikt de andra kärrhökarna - för mig inte ser ut som något ens i närheten av de andra arterna. Observera att vi upptäckte fågeln i motljus och därför slogs av en silhuets form och karaktär utan att först se en "ljus fågel".

Efter en stunds seglande fortsätter stöpphöken späta iväg mot SSV. Troligen lämnade den Ångsö och korsade Mälaren ned mot Strängnäs-hället. Vi följer dess nästan måslika flykt tills den försvinner bakom skogen.

Historien är väl helt OK så långt och vi sitter nöjda. Men vi kommer inom kort bli ännu mer förvånade. En dryg timme senare kommer en honfågad "liten" kärrhök flygande på i stort sett samma sträcklinje. Vi sitter nu nere i hagen närmare sjökanten. Den sträcker in över ön efter att uppenbarligen ha korsat Oxfjärden från Upplands-sidan. Att det är en ångsö- eller stöpphök står helt klart. Liksom den nyss passerande hannen känns denna fågel mycket långstjärtad och i flykten "buoyant" (studsig). Övergumpen är ett smalt vitt band. Bröstet är långsreckat. Alltså en gammal hona.

Det går för fort för att se detaljer. Den är strax i för dåligt ljus och sträcker sedan vidare.

Daniel Green

(Tomas Haraldsson, Mattias Rudenvall), 1 ex. Bäck, Fellingsbro, 6.1 (Lennart Jansson).

Kungsörns *Aquila chrysaetos*
Sammanlagt 70 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret respektive efteråret: Västerås (2/7), Köping (1/1), Arboga (1/0), Sala (5/0), Surahammars (2/23), Lindesberg (16/4), Nora (0/4), Fagersta (3/0), Hällefors (1/0).
Månadsvis fördelning: jan (25), feb (12), mar (7), apr (5), maj (2), jun (0), jul (1), aug (2), sept (0), okt (1), nov (4), dec (11).

Sommarsfynd:
/år: 1 subad. slog en grågåås vid Askösviken 26.8 (Richard Lager, Pentti J. Taati).

Sår: 1 subad. Välen, Sura, 26.5 (Kim Lill), 1 subad. St. Avlängen, Ramnäs, 27.7 (Mikael Leppälampi).

/år: 1 ex. Kallernäs, Lindes, 26.8 (Nils Leisby).
Speciellt intressant är maj- och juli fynden av en subadult kungsörns i ramnässtrakten. Hur länge dröjer det innan första häckningen konstateras?

Fiskguse

Pandion haliaetus
Tjuvonen rapporterade häckningar föreligger, fördelade på Västerås (3), Köping (2), Sala (1), Surahammars (6), Lindesberg (2), Nora (1), Norberg (1), Fagersta (2), Skinnskatteberg (1) och Hällefors (2).

Tornfalk

Falco tinnunculus (13 h, 31 h)
En konstaterad häckning och tre-tio ytterligare lokaler med observation under häckningstid (1.5-31.7), fördelade kommunvis: Västerås (8), Hällefors (1), Köping (2), Sala (3), Surahammars (1), Lindesberg (5), Örebro (1), Nora (2), Fagersta (4), Ljusnarsberg (3).
Under övriga året 115 fågeldagar fördelade på föråret (1.1-30.4; 76) respektive efteråret (1.8-31.12; 39), kommunvis: Västerås (31/12), Köping (4/8), Kungsör (1/0), Arboga (1/0), Sala (6/6), Surahammars (3/9), Lindesberg (18/1), Nora (1/0), Norberg (2/0), Fagersta (7/3), Ljusnarsberg (1/0), Hällefors (1/0).

Vinterfynd:

/år: 1 ♂ Lundby 1.1-19.2 (Hans-Olof Hellkvist m. fl.), 1 ex. Hubbo 6.1 (Kjetil Jensen), 1 ♂ Munkälängen, Västerås, 14.1 (Hans-Olof Hellkvist), 1 ex. Ångkraftverket, Västerås, 10.2 (Kjetil Jensen), 1 ex. Västerås 15.2 (Daniel Green), 2 ex. Kraftvärmeverket, Lundby, 26.2 (Pentti J. Taati).

Kö: 1 ex. Köping 31.1-6.2 (Arne Eklöv m. fl.).
Ar: 1 ♂ Vreberga, Medåker, 26.1 (Mats Feldin).
Sår: 1 ♂ Västtärna, Kumla, 1-31.12 (Karl-Gunnar Kallebrink).

Sår: 1 ex. Långsjön, Sura, 28.2 (M. Leppälampi).
/år: 1 ♀ Västvallan och Sjömosjön, Fellingsbro, 3-6.1 (Tomas Haraldsson m. fl.), 1 ex. Bäcktorp,

Fellingsbro, 16.1 (Par Jacobsson, Ulf Jacobsson).
1 ex. Västvala 19.2 (Ulf Jacobsson m. fl.) och 24.2
(Thomas Haraldsson, Andreas Sandberg).

Aftonfalk *Falco vespertinus* (0, 0)
Inga rapporter.

Stenfalk *Falco columbarius* (77 FD, 148 FD)
Antalet fågeldagar fördelat kommunvis på föråret
respektive efteråret: Västerås (20/7), Köping (2/8),
Kungsör (2/0), Sala (15/12), Surahammar (22/16),
Lindesberg (17/7), Nora (4/1), Norberg (2/0),
Fagersta (6/3), Ljusnarsberg (1/0), Hällefors (2/1).
Några observationer som direkt föranleder miss-
tanke om häckning har inte rapporterats. Dock bör
ett par sommarfynd nämnas:

Vä: 1 ex. Skrämsånda, Haraker, 11.8 (G. Lignell).
Kö: 1 ex. Charlottenberg, Köping, 5.8 (Kurt
Lindström).

Lärkfalk *Falco subbuteo*
Trettioåtta lokaler med fynd under häckningstid
(15.5-15.8) fördelade sig kommunvis enligt
följande: Västerås (8), Hällefors (1), Köping
(2), Kungsör (2), Sala (1), Surahammar (5),
Lindesberg (11), Nora (3), Norberg (1), Fagersta
(2), Skinnskatteberg (1), Hällefors (1).
Antalet fågeldagar (180) fördelade sig månadsvis
enligt följande: apr (2), maj (39), jun (45), jul (35),
aug (31), sept (28).

Jaktfalk *Falco rusticolus* (1 ex., 1 ex.)
Vä: 1 juv. Löt, Rytterne, 13.10 (Daniel Green).
Ett fynd är helt i linje med tidigare år, då 0-3 fynd
per år har gjorts.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (9 ex., 19 ex.)
Vä: 1 ad. str. Solingstorp, Romfartuna, 9.4
(Gunnar Lignell). 1 ad. str. Asköviken 10.4
(Marius Rehnberg). 1 ♀ Rudö, Rytterne, 1.5
(Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 1 ad. ♂
Grånsta, Lundby, 12.9 (Daniel Green). 1 ♀
Grånsta 1.10 (Daniel Green).
Kö: 1 ex. Koppingsön, Köping, 28.4 (Magnus
Nyström gm Leo Mäkinen). 1 ex. Orsta, Kolsva,
28.7 (Kenneth Norberg gm Leo Mäkinen).

Sr: 1 ♂ Rorbojón, Fläckebo, 15.4 (Karl-Gunnar
Kallebrink). 1 str. Klyksenberget, Möklinta, 23.4
(Kristen Ekman).
Sr: 1 ad. Sägdammen, Ramnäs, 30.4 (Ralf
Lundmark). 1 juv. str. Gnien, Ramnäs, 19.9 (Ralf
Lundmark). 1 ad. f Gnien 30.9 (Ralf Lundmark).
Lr: 1 ex. Lindesberg, Lindes, 9.4 (Sivert Ju-
neholm). 1 ad. Sörbyjón, Fellingsbro, 23.4 (Thomas
Haraldsson). 1 ex. Österhammarsjón, Fellingsbro,
23.4 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.). 1 ex. Västvala,
Fellingsbro, 11.7 (Par Jacobsson, Ulf Jacobsson). 1
juv. Österhammarsjón 16.9 (Pentti J. Tatti m. fl.).
1 ex. Österhammarsjón 6.10 (gm Jan-Erik
Malmstigen).

Nö: 1 ex. Lillsjön, Nora, 27.4 (Anders Carlberg).
Fcr: 1 ex. Fårbo, Västansfors, 20.10 (Tommy
Persson gm Jan Hellström).

Precis som förra året gjordes det ovanligt många
fynd, men ännu har ingen häckning konstaterats. I
år föreligger ett par intressanta sommarfynd.
Tillägg: Sr: 1 ad. Norrsälbo, Västerfärnebo, 14.4
1979 (Mikael Vesanen). 1 ad. Gorgen, Västerfärne-
bo, 27-28.4 1993 (Mikael Vesanen).

Järpe *Bonasa bonasia*
Inga konstaterade häckningar har rapporterats.
Senast järpen fanns med i rapportlistan var åren
1980-85. Då rapporterades t. ex. 11 kullar 1980
(FIV/12: 70) och 14 konstaterade häckningar 1985
(FIV/17: 63).

Orre *Tetrao tetrix*
Tre spel med minst 5 ♂♂ har rapporterats från
Västerås (1), Köping (1) och Surahammar (1).
Fynd utanför det normala utbredningsområdet.
Kö: 1 sp. ♂ Barkarövik, K. Barkarö, 22.4
(Börje Wennerström).

Tjäder *Tetrao urogallus*
Tre konstaterade häckningar har rapporterats från
Surahammar, Norbergs respektive Nora kom-
muner. Därutöver har fem spelplatser rapporterats
fördelade på Västerås (1: 1 ♂), Köping (2: 6 resp.
6-7 ♂♂), Norberg (1: 3-4 ♂♂+3-4 ♀♀) och
Skinnskatteberg (1: okänt antal).

Rapphöna *Perdix perdix*
Vä: 4 ex. Södra Låjde, Skultuna, 15.1 (Pentti J.
Tatti). 3 ex. Alvestia, Hubbo, 12.5 (Daniel Green). 1
ex. Boda, Dingtuna, 28.5 (Kjetil Jensen). 1 ad.
Rebro, Tillberga, 1.7 (Hans-Olof Hellkvist, Richard
Lager). 2 ♂♂ + 1 juv. Näsby, Dingtuna, 23.7
(Hans-Olof Hellkvist). 2 ad. Gråna 13.8 (Niclas
Andersson). 5 ex. Julpa, Romfartuna, 28.10
(Gunnar Lignell). 3 ad. + 20 juv. Handberga,
Skultuna, hösten (Göran Johansson gm Robert
Ström).
Kö: 2 ex. Malmön, Köping, 28-30.6 (Kurt
Lindström m. fl.).
K: 1 ex. Östra Eknö, Björskog, 13.6 (Arne
Eklöv).
Sr: 1 par häckning Norrsälbo respektive Finnbo,
Västerfärnebo (Jan Stuvind gm Robert Ström).
Sr: 1 ex. Olberga, Sura, september (Thomas
Forsberg).

Nö: 1 ex. Östra Sund, Nora, juni (Bo Vinnerås).
Vaktel *Coturnix coturnix* (11 ex., 13 ex.)
Vä: 1 sj. Dräggsta, Tortuna, 10.6 (Pentti J.
Tatti). 1 sj. Hedensberg, Tillberga, 11.6-1.7 (Pentti
J. Tatti m. fl.). 1 sj. Rabo, Irsta, m-20.6 (Anders F.
Andersson, Daniel Green). 1 sj. Oppgård, Dingtu-
na, 27.6 (Pentti J. Tatti). 1 sj. Kvarnbro, Rom

fartuna, 1.7 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 2
sj. Gesala, Romfartuna, 1.7 (Hans-Olof Hellkvist,
Richard Lager).

Kö: 1 ex. Hörnberga, Kolsva, 29.6 (Kurt Lind-
ström).
Sr: 1 sj. Kivsta, Sala, 30.5 (Karl-Gunnar Kal-
lebrink). 1 sj. Hedbo, Västerfärnebo, 6-7.6 (Ake
Berg, Karl-Gunnar Kallebrink). 1 sj. Österby,
Kumla, 23.6 (Håkan Johansson). 1 sj. Islingby,
Västerfärnebo, 19-26.7 (gm Robert Ström).
Lr: 1 sj. Västvala, Fellingsbro, 23.6-20.8 (Johan
Wretenberg m. fl.). 1 sj. Nederby, Fellingsbro, 2.6-
19.7 (Pär Jacobsson m. fl.).

Rättelse: 1 sj. Nötmyran, Västerfärnebo, 27.5-25.6
1994 (FIV/26: 123) avser, enligt Kristen Ekman (i
brev), tre olika fåglar enligt följande: 1 sj. Byängen
27.5, 1 sj. Hedbo 7-20.6 och 1 sj. Islingby 13-20.6.
Darmed höjs årsumman för 1994 från 8 till 10 ex.

Vattenrall *Rallus aquaticus*
Fyrtio fåglar, flertalet sjugande, rapporterades från
tjugotvå lokaler 1.4-21.8, med följande fördelning:
Västerås (16 ex.), Hällefors (1), Köping (2),
Kungsör (1), Sala (1), Surahammar (10), Lindesberg
(7), Fagersta (2).

Fler än en individ hördes på följande lokaler:
Vä: Asköviken (13 ex.).
Kö: Norska, Munktorp (2 ex.).
Sr: Lissjövik, Sura (3 ex.). Västersjön, Sura (3
ex.)

Fcr: Backgården, Västansfors (2 ex.).
Någon säkerställd häckning har inte rapporterats,
men följande fynd får anses starkt indikera att
häckning ägt rum på respektive lokal:
Lr: 1 juv. Ullersåtersvik, Näsby, 11.8 (Andreas
Sandberg). 1 juv. Sörbyjón, Fellingsbro, 22.8
(Thomas Haraldsson).

Hostakttagelser gjordes på
flera lokaler 1-17.9, men
följande två faller något
utanför ramen:
Sr: 1 ex. Lissjövik, 4.10
och 12.11 (Stören Larsson).

Småfläckig sumphöna
Porzana porzana
(19 ex., 11 ex.)
Hr: 1 sj. Lagårdssjön,
Kolbäck, 27.6 (Hans-Olof
Hellkvist, Richard Lager).

Endast en häckning av
ångshök rapporterades
från 1995. På bilden en
juventil, från Västmanland.
Foto: Tero Niemi

Fellingsbro, 23.5 (Sven-Olof Eriksson), 1-2 s.j. Västervalla, Fellingsbro, 5-10.6 (J-E Malmstigen m fl).
 No: 1 s.j. Björkborn, Jämsboås, 15-18.6 (Ingemar Majholm gm Mats Andersson), 1 s.j. Nyhyttan, Jämsboås, 17.6 (Anders Carlberg, Roland Thuvander), 1 s.j. Lillsjön, Nora, 24-26.6 (A. Carlberg m fl)

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Vä: 1 s.j. Sjöboden, Ångsö, 24.5 (Andreas Porswald), 2 ex. Grånasjön, Häraker, 24.6 (Pentti J. Tatti), 1 ex. Grånasjön 22.7 (Niclas Andersson).
 Sv: 3 ex. Lergroparna, Sala, 1.5 (Kriser Ekman), 1 ex. Svartån vid Vagnshorn, Västerflämebo, 18.5 (Åke Berg), 1 s.j. Lillån vid Lågbo, Kila, 18.6 (Karl-Gunnar Kallebrink).

Sv: 2 ex. Lissjövik, Sura, 1.5 (Maj Karsten), 1 ex. Lissjövik 3.5 (Sören Larsson), 6.5 (Ralf Lundmark) och 11.5 (Kjell Andersson, Mikael Leppälampi), 2 ex. Sägdammen, Rammås, 20.5 (Sören Larsson), 1 ad. Sägdammen 14.8 (Ralf Lundmark).
 Li: 2 ex. Näset, St. Lindesjön, Lindes, 1.5 (Per-Martin Ramberg), 1 ex. Värigen vid Hinseberg, Näsby, 3.5 (Jerry Andersson), 1 ex. Näset, St. Lindesjön, 4.5 (Jerry Andersson, Sven-Olof Eriksson), 1 ex. Ullersättersviken, Näsby, 25.5 (Par Persson), 1 juv. Hagaberg, Näsby, 16.8 (Andreas Sandberg, Ulla Wallin).

Sothöna *Fulica atra*

Större ansamlingar (50 ex.) har rapporterats från endast en lokal:

Vä: Askövik 2.4-6.5, som mest 172 ex. 10.4 (Pentti J. Tatti), 200 ex. Askövik 23.9 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti).

Trana *Grus grus*

Femton häckningar har rapporterats: Västerås (2), Sala (1), Surahammar (8), Lindesberg (2), Skinnskatteberg (1), Ljusnarsberg (1).
 Lokaler med större (50 ex.) ansamlingar vår respektive sensommar och höst (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Vä: Solinge, Romfartuna (95 ex 29.4; 57 ex 14.9) Sv: svartområdet, Fläckebo/Västerflämebo (131 ex 29.4), Sorsalbo, Västerflämebo (200 ex 31.8), Saladamm, Sala (100 ex 2.9), Nömyran, Västerflämebo (120 ex 6.9), Hallby, Västerflämebo (127 ex 14.9), Fläcksjön, Fläckebo (600 ex 18-19.9), Salbohed, Västerflämebo (300 ex 24.9), Hassmyra, Fläckebo (252 ex 27.9), Gussjö, Fläckebo (289 ex 30.9).

Sv: Norrby, Rammås (62 ex 15.4).
 Li: Sörbyviken, Fellingsbro (74 ex 26.8), Väslingebro, Fellingsbro (173 ex 27.8), Österhammarsjön och Finnaker, Fellingsbro (400 ex 16.9 och 25.9).
 Det bör noteras att flera av lokalerna är närbelägna och att ett utbyte av individer under säsongen regelbundet äger rum mellan dessa.

Strandskata *H. ostralegus* (43 FD, 64 FD)
 Någon konstaterad häckning har inte rapporterats, men följande iakttagelser får anses indikera häckning:

KÖ: 2 ex. Rågsäcken, Munktorp, 9.6 (Börje Wennerström), 3 ex. Broken, Munktorp, 9.6 (Börje Wennerström).

Antalet fågeldagar fördelades kommunvis enligt följande: Västerås (13), Köping (15), Kungsör (4), Sala (3), Surahammar (1), Lindesberg (13), Nora (3), Norberg (8), Fagersta (4). Månadsvis fördelning av fågeldagarna: april (28), maj (24), juni (8), juli (4).

Därutöver bör nämnas tre observationer av lika många fåglar, varav två samma dag:

Vä: 8 ex. Fårjakajen, Västerås, 29.4 (Daniel Green).

Li: 8 ex. Hagaberg, Näsby, 14.4 (Andreas Sandberg m. fl.).

Nb: 8 ex. Labodasjön, Karbenning, 29.4 (Bo Persson).

Mindre strandpipare *Ch. dubius* (28 h, 37 h)
 Trettioju häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från följande kommuner: Västerås (6), Köping (4), Sala (3), Surahammar (4), Lindesberg (12), Nora (2), Fagersta (3), Skinnskatteberg (2), Ljusnarsberg (1).

Utom häckningstid 119 fågeldagar, fördelade kommunvis samt på perioderna 12.4-14.5 (99) respektive 1-17.8 (20): Västerås (29/9), Hallstahammar (3/0), Köping (4/0), Sala (2/0), Surahammar (14/9), Lindesberg (37/2), Nora (1/0), Fagersta (8/0), Skinnskatteberg (1/0).

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Antalet fågeldagar (97) fördelat kommunvis: Västerås (7), Sala (21), Surahammar (48), Lindesberg (19), Nora (1), Fagersta (1).
 Månadsvis fördelning: april (11), maj (40), juni (8), juli (5), augusti (23), september (10).

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (0, 2)

Vä: 1 ex. Näsby, Dingtuna, 21.5 (Pentti J. Tatti m. fl.), 3 ex. Näsby 25.5 (Pentti J. Tatti).

Amerikansk/sibirisk tundrapipare

Pluvialis dominica/fulva

Vä: 1 ad. Askövik 2.7 (Pentti J. Tatti)**.
 Tredje fyndet i Västmanland av tundrapipare, denna gång tyvärr utan att, enligt SOF:s raritetskommitté, säkert kunna bestämmas till art.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Par eller sjungande fåglar har rapporterats från nio lokaler, motsvarande lika många troliga häckningar. Den kommunvisa fördelningen var: Köping (1), Surahammar (2), Lindesberg (6).
 Större (50 ex.) ansamlingar:

Vä: 100 ex. Utnäsö, Säby, 1.5 (Pentti J. Tatti).
 KÖ: 64 ex. Gälby, Köping, 7.10 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).

Sv: 75 ex. Storaängen, Rammås, 3.5 (Sören Larsson), 600 ex. Storaängen 15.5 (Ralf Lundmark).

65 ex. Turkie ängar, Rammås, 15.5 (Ralf Lundmark).

Li: 60 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 10.5 (Jan-Erik Malmstigen), 80 ex. Nederby, Fellingsbro, 12.5 (Ulf Jacobsson m. fl.), 50 ex. Västvallan, Fellingsbro, 16.5 (Jan-Erik Malmstigen), 300 ex. Mon, Fellingsbro, 16.5 (Jan-Erik Malmstigen), 73 ex. Nederby 17.5 (Ulf Jacobsson).

No: 120 ex. Bergsmanslyttan, Nora, 25.4 (Ruone Persson).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Vä: 2 ad. r. Askövik 22.7 (Markus Rehnberg, Thomas Pettersson), 4 ad. str. Askövik 22.7 (Markus Rehnberg, Thomas Pettersson), 1 ad. r. Askövik 24.7 (Pentti J. Tatti) och 26.7 (Markus Rehnberg, Thomas Pettersson), 1 ex. Askövik 9.9 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Tatti).

Sv: 1 str. Sala 3.9 (Karl-Gunnar Kallebrink).
 Li: 1 ex. Albacksdal, Lindes, 30.5 (Jonas Kling), 1 str. Gransjön, Fellingsbro, 19.7 (Sven Larsson), 1 ex. Västvallan, Fellingsbro, 8.8 (Par Jacobsson m. fl.), 3 ex. Västvallan 20.8 (Par Jacobsson, Ulf Jacobsson).

No: 2 str. Norrasjön, Nora, 21.7 (Anders Carlberg).

Tofsvipa *Varellus varellus*

Vinterfynd, eller snarare de första vårfynden: Vä: 1 ex. Askövik 25.2 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti), 1-4 ex. Askövik 26.2 (Hans-Olof Hellkvist m. fl.).

Li: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 21.2 (Sven-Olof Eriksson).

Större (100 ex.) ansamlingar:

Vä: 175 ex. Hedensberg, Tillberga, 2.4 (Bjarne Eriksson), 200 ex. Lista, Skerike, 11.4 (Gunnar Lignell), 105 ex. Askövik 19.4 (Markus Rehnberg), 100 ex. Askövik 2.7 (Pentti J. Tatti).

Bilden tagen på Långfjället, Dalarna... Foto: Yngve Hareland

Fjällpipare. Som mest sågs 3 ex vid Näsby utanför Dingtuna.

Sibiriska ”citroner”

1990-94 iakttogs citronnärkor under omständigheter som tyder på häckning i Västmanland. Före det hade arten aldrig setts i landskapet. Efter 2 års frånvaro siktades i år åter en ”citron”.

Eftersom vi berättar citronnärkans historia som Västmanlandshäckare i detta nummer av FIV, vill vi inte undanhålla er färgtrycket hos denna östliga gäst, som annars häckar på sibirisk myrar.

Foto: Jens B Braun, övre bilderna (hanföglar) och Per Lindh, nedre bilderna (honor).

110 ex. Askövikens 16.7 (Hans-Olof Hellkvist) 116 ex. Näsby, Dingtuna, 17.8 (Markus Rehnberg). Pentti J. Tatti. 200 ex. Askövikens 9.9 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Tatti). 130 ex. Ångsjön, Irsta/Kärbo, 11.9 (Bjorne Eriksson). 150 ex. Valno, Dingtuna, 17.9 (Pentti J. Tatti). 110 ex. Boeksjön, Tillberga/Tortuna, 24.9 (Pentti J. Tatti). 120 ex. Näsby 3.10 (Hans-Olof Hellkvist). 285 ex. Hedensberg 6.10 (Håkan Johansson). *Kö:* 192-320 ex. Gålby, Köping, 5.9-7.10 (Leo Mäkinen m. fl.). *Kir:* 400 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 10.9 (Leo Mäkinen).

Sr: 130 ex. Gnien, Ramnäs, 12.4 (Sören Larsson). 178 ex. Gnien 14.4 (Ralf Lundmark). 150 ex. Gnien 7.7 (Sören Larsson).

Lr: 120 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 16.4 (Björn Lundberg). 107 ex. Fellingsbro k.a 8.7 (Ulla Wallin).

No: 260 ex. Bergsmanshyttan, Nora, 10.4 (Uhr 1996). 200 ex. Bergsmanshyttan 18.4 (Uhr 1996).

Kustsnäppa *Calidris canutus* (3, 1)
Sr: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 25.8 (Sören Larsson).

Smånäppa *Calidris minuta* (21 FD, 54 FD)
Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (3), Surahammar (47), Lindsberg (4).

Den månadsvisa fördelningen var: juli (3), augusti (2), september (49).

Mosnäppa *Calidris temminckii* (124 FD, 147 FD)
Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (10), Hallstahammar (2), Köping (8), Kungsvör (2), Sala (16), Surahammar (52), Lindsberg (53), Nora (2), Fagersta (2).
Den månadsvisa fördelningen var: maj (134), juni (1), juli (2), augusti (10).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (6, 6)
Vr: 2 ex. Askövikens 24.7 (Pentti J. Tatti). 1 ad. Askövikens 26.7 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg), 3 ex. Grånassjön, Haraker, 13.8 (Niclas Andersson).

Sr: 2 ad. Gnien, Ramnäs, 17.7 (Ralf Lundmark m. fl.). 2 ex. Gnien 22.7 (Sören Larsson, Ingrid Åkerberg). 1 juv. Gnien 1.9 (Ralf Lundmark).

Kärrensna *Calidris alpina* (9 FD, 10, 22 FD, 10)
Lokaler med större (10 ex.) ansamlingar (toppnoteringar och datum för dessa inom parentes):

Vr: Askövikens (12 ex. 6.7).
Sr: Gnien, Ramnäs (14-30 ex. 4-8.7; 14-28 ad. 17-18.7; 24 ex. 24.7).

Lr: Österhammarsjön, Fellingsbro (16 ex. 17.7).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* (2, 1)
Vr: 1 ex. Askövikens 30.5 (Pentti J. Tatti m. fl.).

Brushane *Ph. pugnax* (41 FD, 50, 143 FD, 50)
Lokaler med större (50 ex.) ansamlingar (högsta-notering och datum för denna inom parentes):

Vr: Askövikens (59 ex. 6.5).

Sr: Västerby, Västerfärnebo (55 ex. 11.5). Hullberget, Fläckebo (200 ex. 14.5). Fårjebron, Fläckebo (160 ex. 16.5). Rörbosjön, Fläckebo (80 ex. 16.5). Vrenninge, Fläckebo (75 ex. 16.5). Sorsalbo, Västerfärnebo (90 ex. 16.5). Näs, Fläckebo (70 ex. 16.5). Gussjön, Fläckebo (160 ex. 16.5). Nötmyran, Västerfärnebo (850 ex. (I) 16.5).

Sr: Gnien, Ramnäs (225 ex. 17.5).
Lr: Sjömosjön, Fellingsbro (600 ex. (I) 12.5). Arboåån vid Storbron, Fellingsbro (100 ex. 14.5). Nederby, Fellingsbro (400 ex. 12.5).

Ör: Ervallaängarna (170 ex. 16.5).
Inga fynd som tyder på häckning har rapporterats.

Dvärgbeckasin *L. minimus* (28 FD, 23 FD)
Om inte annat anges, avses rasiande fåglar nedan:

Vr: 1-3 ex. Askövikens 29.4-17.5 (Pentti J. Tatti m. fl.). 1 ex. Trådarängarna, Irsta, 1.5 (Andreas Porswald). 2 sj. Askövikens 7.5 (Lennart Gladh). 2 ex. Askövikens 7.10 (Markus Rehnberg) och 10.10 (Lennart Gladh).

Sr: 1 ex. Gussjöback, Fläckebo, 16.4 (Karl-Gunnar Kallebrink). 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 27.4 (Ake Berg).
Lr: 1 sj. Västvallia, Fellingsbro, 2.5 (Jerry Andersson, Sven-Olof Eriksson).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*
Följande större (50 ex.) ansamlingar har rapporterats:

Vr: 100 ex. Askövikens 1.5 (Hans-Olof Hellkvist).
Sr: 60 ex. Gnien, Ramnäs, 21.8 (Ralf Lundmark).

Lr: 75-80 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 29-30.4 (Sven-Olof Eriksson). 100-110 ex. Nederby, Fellingsbro, 1-2.5 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.). 100 ex. Västvallia, Fellingsbro, 1.5 (Pär Jacobsson, Ulf Jacobsson). 90 ex. Sjömosjön 5.5 (Sven-Olof Eriksson).

Inga vinterfynd har rapporterats.

Dubbelbeckasin *G. media* (10 ex., 12 ex.)
Vr: 1 sp. + 1 ex. Trådarängarna, Irsta, 17.5 (Bengt Stridh).

Sr: 1-3 sp. Nötmyran, Västerfärnebo, 20-21.5 (Pentti J. Tatti m. fl.).

Sr: 1 sp. Gnien, Ramnäs, 16.5 (Lennart Eriksson). 2 sp. Gnien 24.5 (Sören Larsson). 1 ex. Gnien 25.5 (Lennart Eriksson).

Lr: 1 ex. Sörängarna, Linds, 21.5 (Andreas Sandberg).

Ör: 2 ex. Ervallaängarna 15.5 (Jerry Andersson).

Morkulla *Scolopax rusticola*
Inga vinterfynd eller eljest anmärkningsvärda fynd har rapporterats.

Rödspov *Limosa limosa* (5 ex., 4 ex.)
Sr: 1 ex. Vrenninge, Fläckebo, 28.4 (Karl-Gunnar Kallebrink). 1 ex. Näs, Fläckebo, 28.4 (Karl-Gunnar Kallebrink).

Sr: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 19.5 (Sören Larsson, Ralf Lundmark).

Vr: 1 ex. Backgården, Västanfors, 2.5 (Raimo Laurila gm Leif Lejdelin).

Tidlagg *Sr:* 1 ex. Groggen, Västerfärnebo, 19.5 1991 (Mikael Vesanen).

Myrspov *Limosa lapponica*
Vårfynd (12-21.5):

Lr: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 12.5 (Sven-Olof Eriksson). 1 ex. Nederby och Sjömosjön, Fellingsbro, 21.5 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.).

No: 3 ex. Bergsmanshyttan, Nora, 12.5 (Anders Carlberg).
Höstfynd (6.7-2.9):

Vr: 1 str. Askövikens 6.7 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). 1 ad. str. Askövikens 22.7 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). 7 str. Kvieksund, Rytterne, 23.7 (Lars Lindell). 75 str. Askövikens 24.7 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Askövikens 27.7 (Lennart Gladh).

Sr: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 7-9.7 (Sören Larsson). 2 ex. Gnien 22.7 (Sören Larsson m. fl.). 65 str. Stenbjörn, Ramnäs, 22.7 (Sören Larsson). 1 ex. Gnien 23.7 (Sören Larsson m. fl.). 9 ex. Gnien 24.7 (Pentti J. Tatti).

Lr: 1 ex. Gnien 25.7 (Ralf Lundmark).

Ör: 32 str. Sörby-ängarna, Nötmyran, Gnien, Sörängarna och Ervallaängarna.

Foto: Tero Niemi

Dubbelbeckasin hördes under 1995 spela på 5 lokaler i landskapet, Trådarängarna, Nötmyran, Gnien, Sörängarna och Ervallaängarna.

Foto: Tero Niemi

Dubbelbeckasin hördes under 1995 spela på 5 lokaler i landskapet, Trådarängarna, Nötmyran, Gnien, Sörängarna och Ervallaängarna.

Foto: Tero Niemi

Dubbelbeckasin hördes under 1995 spela på 5 lokaler i landskapet, Trådarängarna, Nötmyran, Gnien, Sörängarna och Ervallaängarna.

Foto: Tero Niemi

Dubbelbeckasin hördes under 1995 spela på 5 lokaler i landskapet, Trådarängarna, Nötmyran, Gnien, Sörängarna och Ervallaängarna.

Foto: Tero Niemi

Dubbelbeckasin hördes under 1995 spela på 5 lokaler i landskapet, Trådarängarna, Nötmyran, Gnien, Sörängarna och Ervallaängarna.

Foto: Tero Niemi

Storspov *Numenius arquata*

Tjuvgaåta häckningar, eller troliga häckningar, har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Köping (1), Kungsör (2), Surahammar (12), Lindesberg (9), Fagersta (1), Skimnskätteberg (2), Ljusnarsberg (1).

Större (50 ex.) ansamlingar har rapporterats enligt följande:

Sr: 128 ex. Gussjön, Fläckebo, 29.4 (Daniel Green, Håkan Johansson). 160 ex. Gussjön 30.4 (Karl-Gunnar Kallebrink).

Sr: Gnien, Ramnäs, 29.4-1.5, som mest 78 ex. 30.4 (Kjell Andersson).

Nb: 52 ex. Labodasjön, Karbenning, 29.4 (Bo Persson).

Hä: 70 ex. Hammar, Grythyttan, 20.4 (Mats Trilkott).

Svartsnäppa *T. erythrophus* (15 rd10, 171 rd10) Lokaler med större (10 ex.) ansamlingar vår (-31.5),

sommar (1-30.6) respektive höst (1.7-), högstanotering och datum för denna inom parentes:

Vår: Askövikens (30 ex. 5.5; 12 ex. 18.6)

Sr: Hällberget, Fläckebo (170 ex. 14.5), Sörsalbo, Västerfärnebo (80 ex. 16.5), Nötmyran, Västerfärnebo (110 ex. 16.5; 21 ex. 16.6).

Sr: Västersjön, Sura (30 ex. 12.5), Lisjö ångar, Sura (29 ex. 13.5), Gnien, Ramnäs (35 ex. 12.5; 103 ex. 18.6; 15 ex. 4-5.7).

Lr: Sjömosjön, Fellingsbro (210 ex. (I) 12.5), Nederby, Fellingsbro (30 ex. 12-13.5), Sällingsjön, Fellingsbro (16 ex. 12.5), Osterhammarsjön, Fellingsbro (21 ex. 16.6), Sörbysjön, Fellingsbro (44 ex. 17.6).

Fa: Backgården, Västanfors (10 ex. 17.6).

Rödbena *Tringa totanus* (3 h, 8 h)

Häckningar och troliga häckningar.

Vår: 1 par Askövikens (Thomas Pettersson). Sr: 1 varnande ex. Nötmyran vid Islingby, Västerfärnebo, 16.7 och 18.7.

(Robert Ström).

Sr: 2 par Gnien, Ramnäs (Sören Larsson, Ralf Lundmark).

Lr: 1 par Nässet, St. Lindessjön, Lindes, 1 par Hökasjön, Ramsberg,

samt 1 par Morskasjön, Ramsberg (Andersson & Malmstrigen 1996).

Hä: 1 par Flaxen, Hällefors (Thomas Carlsson).

Antalet fågeldagar (173) fördelat kommunvis: Västerås (14), Hällstahammar (2), Sala (13),

Surahammar (74), Lindesberg (59), Örebro (3), Nora (1), Fagersta (4), Hällefors (3).

Månadsvis fördelning: april (6), maj (113), juni (32), juli (19), augusti (3).

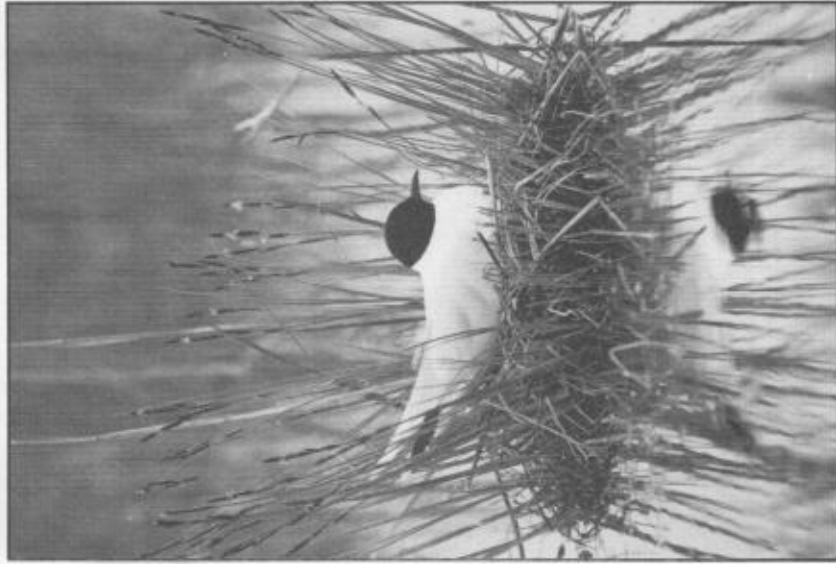
Gluttsnäppa *T. nebularia* (24 rd10, 323 rd10)

Lokaler med ansamlingar (10 ex.) vår (t. o. m. 31.5), sommar (1-30.6) respektive höst (fr. o. m. 1.7) (högstanotering och datum för denna inom parentes).

Vår: Askövikens (70 ex. 5.5; 22 ex. 8.7), Trådarängarna, Irsta (11 ex. 1.5).

Knappt 20 dvärgmåsbervationer gjordes under 1995.

Foto: Tero Niemi

Sr: Sörsalbo, Västerfärnebo (60 ex. 16.5), Tvärhandsbåken, Västerfärnebo (20 ex. 5.5).

Nötmyran, Västerfärnebo (80 ex. 16.5), Hällberget, Fläckebo (80 ex. 14.5), Gussjön, Fläckebo (90 ex. 15.5), Färjebron, Fläckebo (24 ex. 16.5), Vrenninge (40 ex. 16.5).

Sr: Gnien, Ramnäs (142 ex. 15.5; 55 ex. 9.7), Magsjöleden, Sura (17 ex. 3.5), Lisjö ångar, Sura (43 ex. 6.5), Turkesjön, Ramnäs (14 ex. 15.5).

Lr: Sjömosjön, Fellingsbro (150 ex. 15.5).

Spånga, Fellingsbro (25 ex. 3.5 och 9.5), Hagaberg, Näsby (15 ex. 10.5), Västvallå, Fellingsbro (50 ex. 14.5), Sörängarna, Lindes (25 ex. 20.5), Sällingsjön, Fellingsbro (18 ex. 16.5), Nederby, Fellingsbro (40 ex. 17.5).

Ör: Ervallaängarna (48 ex. 16.5).

Nb: Bergsmanshyttan, Nora (25 ex. 12.5).

Nb: Trätten, Norberg (15 ex. 17.5).

Fynd under häckningstid:

Lr: 1 sj. Ensjön, Ramsberg, 3.6 (Jan-Erik Malmstrigen).

Skogsnäppa *Tringa ochropus*

Större (10 ex.) ansamlingar: Vår: 10-15 ex. Askövikens 10.7 (M. Rehnberg).

Hä: 20 ex. Lagårdssjön, Kolback, 25.4 (Markus Rehnberg).

Sr: 20 ex. Nötmyran vid Bylången, Västerfärnebo, 22.4 (Ake Berg), 11 ex. Gussjön, Fläckebo, 30.4 (Bjarne Eriksson).

Sr: 13 ex. Gnien, Ramnäs, 2.5 (Sören Larsson). Lr: 28 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 29.4 (Sven-Olof Eriksson).

Grönberna *Tringa glareola*

(19 rd50, 95 rd50)

Grönbernan spelar flitigt även under sträck och rastning, en omständighet som gör det mycket svårt att skilja på sådana individer och sådana som befinner sig på häckningsplats. Årsmånaderna följande fynd torde dock avse häckande fåglar.

Sr: 2 varnande Näcksjön, Ramnäs, 29.6 (Sören Larsson).

Lr: 1 par häckning Spelmossen, Ramsberg (Ingemar Andell). 2 par häckning Stormossen, Ramsberg (Ingemar Andell). 1 varnande Korsmosen, Ramsberg, 5.6 (Ingemar Andell).

Lokaler med ansamlingar (50 ex.) vår (-31.5), sommar (1-30.6) respektive höst (fr. o. m. 1.7) (högstanotering och med datum inom parentes): Vår: Askövikens (200 ex. 13.5; 100 ex. 2.7).

Sr: Hällberget, Fläckebo (1200 ex. (I) 14.5), Nötmyran vid Bussholmen, Västerfärnebo (180 ex. 17.5), Gussjön, Fläckebo (75 ex. 18.5).

Sr: Gnien, Ramnäs (357 ex. 12.5; 65 ex. 31.7), Lisjö ångar, Sura (160 ex. 13.5).

Lr: Sjömosjön, Fellingsbro (100 ex. 10.5 och 12.5), Nederby, Fellingsbro (300 ex. 12.5).

Västvallå, Fellingsbro (60 ex. 19.5).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Ej upptagen i rapporteringsmallen, men ändå har några ovanligt stora (10 ex.) ansamlingar rapporterats:

Sr: 18 ex. Gnien, Ramnäs, 19.5 (R. Lundmark). Lr: 15 ex. Sällingsjön, Fellingsbro, 16.5 (Jan-Erik Malmstrigen).

Ör: 20 ex. Ervallaängarna 20.5 (Jerry Andersson)

Roskarl *Arenaria interpres* (5, 4)

Kö: 2 str. Malmö, Köping, 7.5 (L. Mäkinen m fl) Lr: 1 ex. Vagnshall, Våringen, Näsby, 12.5 (Jan-Erik Malmstrigen), 1 ex. Nederby, Fellingsbro, 13.5 (Pär Jacobsson, Ulf Jacobsson) och sannolikt samma ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 15.5 (Jerry Andersson, Sven-Olof Eriksson). 1 ad. Vagnshall 25.7 (Erik Jansson).

Smalåbbad simsnäppa *Ph. lobatus* (5, 3)

Vår: 6 ex. Askövikens 26.5 (Pentti J. Tatti), 3 ex. Askövikens 27.5 (Pentti J. Tatti m. fl.). Sr: 1 juv. Gnien, Ramnäs, 31.8-2.9 (Ralf Lundmark m. fl.).

Labb *Siercorarius parasiticus* (1 ex., 0 ex.)

inga rapporter.

Obestämd labb *Siercorarius* sp.

Sr: 1 str. Seglingsberg, Ramnäs, 29.9 (Sören Larsson).

Dvärgmåls *Larus minutus* (44 rd, 19 rd)

Vår: 1 ad. Askövikens 16.5 (Hans-Olof Hellekvist). 1 2k. Askövikens 26.5 och 29.5 (Pentti J. Tatti), 2 str. Kvicksund, Rytterne, 27.7 (Richard Lager), 2 ad. Kvicksund 29.7 (Hans-Olof Hellekvist).

Af: 1 2k Nyckeigrundet, Arboga, 30.7 (Markus Rehnberg).

Sr: 3 ad. Fläcksjön, Fläckebo, 17.5 (Bernt Larsson).

Sr: 3 ad. Gnien, Ramnäs, 8.5 (Sören Larsson, Ralf Lundmark), 3 ad. St. Nadden, Ramnäs, 8.5 (Ralf Lundmark).

Lr: 1 2k Sörbysjön, Fellingsbro, 11.6 (Tomas Haraldsson).

Fa: 1 ad. str. Backgården, Västanfors, 15.10 (Leif Lejdellin)

Skrattmåls *Larus ridibundus* (2960 H, 4336 H) Ca. 4 336 häckningar på 29 lokaler (1994: 2570/20) har rapporterats enligt följande:

Vår: 550 ad. Grånäsjön, Haraker, 6.5 (Gunnar Lignell), Ca. 300 bon Grånäsjön 23.5 (Markus Rehnberg), 71 ruvande Askövikens 6.6 (Markus Rehnberg), Ca. 280 ex. Askövikens 10.6 (Pentti J. Tatti), 2 juv + 3-4 pulli Askövikens 1-3.7 (Markus Rehnberg). Ca. 480 juv. Grånäsjön 22.7 (Niclas Andersson).

150-200 par Köpings hamn, Köping (Arne Eklöv).
Kr: 800-1000 ex. Barkarövikens, K. Barkarö
(Börje Wennerström)

Sr: 80 ex., varav 10 ruvande, Rörbosjön,
Fläckebo, 16.5 (Thore Lindberg), 75 par Storfjär-
sen, Mökklinta, 20.5 (Stig Öhman), 75 par Storsjön,
Mökklinta, 21.5 (Stig Öhman), 40 par Stensjön,
Sala, 5.6 (Stig Öhman).

Sr: 500 ex. Näcksjön, Rammås, 6.5 (Gudrun
Lager), 8 bon. Alderudden, Sörsjön, Sura, 21.5
(Ralf Lundmark), 200-15 bon. Gnien, Rammås,
22.5 (Sören Larsson), 220 par Djupen, Rammås,
13.5 (Ralf Lundmark), 104 "ungar" Djupen 8.7
(Sören Larsson).

Lf: 1-2 par Sorbynsjön, Fellingsbro (Thomas
Haraldsson). Ca. 200 ex. Borsån vid Vedeväg,
Lindes, 24.4 (Jan-Erik Malmstigen), 30 ex.

Vangsjön, Lindes, 13.5 (Mats Andersson), 20-30
par Stråssa-Dammnsjön, Rammås, 21.5 (Mats
Andersson), 5 par på bon. Sörsjön, Rammås, 2.6
(Christer Eriksson, Kjell Mattsson). Ca. 1 000 ex.
Näset, St. Lindessjön, Lindes, 2.6 (Mats Anders-
son). Ca. 10 par på bon. Osterhammarsjön,
Fellingsbro, 10.6 (Jan-Erik Malmstigen), 3 par på
bon. Sotarön, Våringen, 11.6 (Jan-Erik Malmsti-
gen). Flera juv. Gröna skår, Våringen, Näsby, 13.7
(Jan-Erik Malmstigen)

Nb: 156 par (samtliga misslyckade, trots om-
läggningar i en del fall!) Noren, Norberg, 26.5
(Torbjörn Jansson).

Fa: ca. 40 par Brandboviken, St. Aspen, Väs-
tanfors (Leif Lejdellin), 2 par Märnsjön, Västervåla
(Leif Lejdellin).

Lf: ca. 450 ex. Björken (Bengt Lundell), 152 bon
Björken 27.5 (Bengt Lundell).

Fa: 112 par (samtliga misslyckade) Grythytt-
viken, Grythyttan (Thomas Carlsson, Gunde
Persson). Ca. 10 par Muisen, Torrvarpen, Grythytt-
tan (Thomas Carlsson), 5 par Flaxen, Hällefors
(Thomas Carlsson), 80 par Klokarbacken, Hällefors
(Thomas Carlsson).

Vinterfynd gjordes enbart i Västerås k:n 1-27.1
resp. 1-9, 12 enligt följande:

Lf: ca. 10 ex. Fulleröfjärden, V.-Barkarö, 1.1
(Thomas Pettersson), 1 2k Kraftvärmeverket,
Lundby, 1.1 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager),
5.1 (Hans-Olof Hellkvist) och 27.1 (Markus
Rehnberg), 2 ex. Fulleröfjärden 6.1 (Thomas
Pettersson), 22k Gamla hamnen, Västerås, 14.1
(Hans-Olof Hellkvist), 4 ex. Gamla hamnen 22.1
(Pentti J. Tatti), 11 ex. Färjehamnen, Västerås, 1.12
(Markus Rehnberg), 30 ex. Kraftvärmeverket 2-
3.12 (Pentti J. Tatti m. fl.), 1 1k Gamla hamnen
9.12 (Markus Rehnberg).

Fiskmäls *Larus canus*

I rapporteringsmallen önskas fr. o. m. 1995
rapporter om kolonibildningar med minst fem par.

Från första året har tre bidrag inflytt:

Sr: 7 par Vågsjön, Sura (Sören Larsson), 5 par
Sågen, Rammås (Ralf Lundmark), 7 par Gryten,
Sura (Sören Larsson).

Vinterfynd:

Lf: 2 ex. Fulleröfjärden, V.-Barkarö, 1.1 (Tho-
mas Pettersson), 1-2 ex. Kraftvärmeverket, Lundby,
1-5.1 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager), 2 ex.
Kraftvärmeverket 3.12 (Pentti J. Tatti).

Nb: 1 ad. Nora Jvstin, Nora, 17.1 (Anders
Carlberg), 1 ad. Gyttoorp, Nora, 16.2 (Anders
Carlberg), 1 ex. Dalsta, Nora, 18.2 (Peter Bern-
vall).

Däruöver bor följande höga antal nämnas:

Lf: 75 r. Gammelbo, Rammås, 7.5 (Berthil
Forsberg), 110 str. Västvallan, Fellingsbro, 20.7 (Ulf
Jacobsson).

Silltrut *Larus fuscus* (6, 8)
Lf: 2 ad. str. Askövikens 7.5 (Thomas Pettersson,
Markus Rehnberg).

Sr: 2 r. Flacksjön, Fläckebo, 10.5 (Karl-Gunnar
Källebrink).

Sr: 1 ad. str. Gnien, Rammås, 7.5 (Thomas
Forsberg, Ralf Lundmark) och 8.5 (Ralf Lund-
mark), 2 ad. + 1 juv. str. Gnien 29.9 (Sören
Larsson), 1 juv. Gnien 30.9 (Ralf Lundmark).

Lf: 10+1+2 str. + 2 r. Storåbadet, Lindes, 1.5
(Mats Andersson, Per Zetterlund).

Vittrut *Larus hyperboreus*

Konstaterade häckningar:

Lf: 1 1k Västerås hamn 25-28.11 (Markus
Rehnberg m. fl.) * Nionde fyndet i Västmanland

Havstrut *Larus marinus* (1 H, 1 H)

Konstaterade häckningar:

Lf: 1 par Valfisken, Våringen, Näsby (Jan-Erik
Malmstigen)

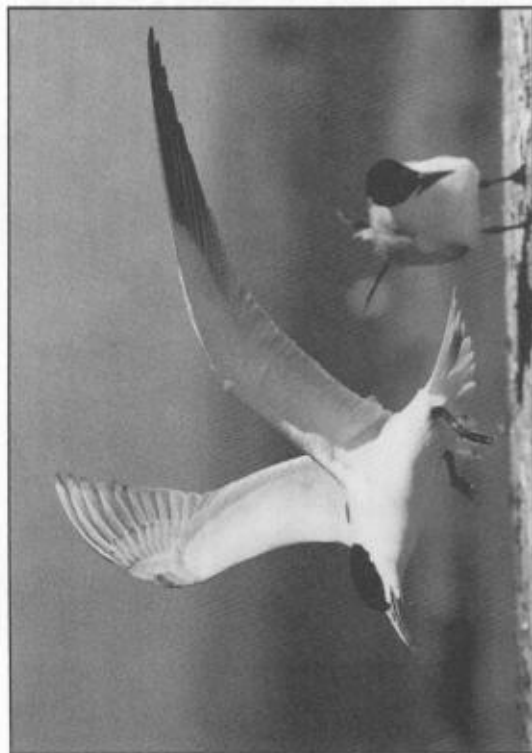
Vinterfynd:

Lf: 2 ad. Fulleröfjärden, V.-Barkarö, 1.1
(Thomas Pettersson), 2 ad. Kraftvärmeverket,
Lundby, 1.1 (Markus Rehnberg), 20 ex. Granfjär-
den, Ångö, 15.1 (Daniel Green), 1 ex. Fulleröfjär-
den 29.1 (Richard Lager), 3 ad. + 2 juv. Grisfjär-
den, Ångö, 5.2 (Kjetil Jensen), 28 ad. + 5 2k

Fulleröfjärden 10.2 (Markus Rehnberg), 6 ex.
Granfjärden 18.2 (Richard Lager), 2 ad. Västerås-
fjärden, Västerås, 18.2 (Markus Rehnberg), 1 ad.
Kraftvärmeverket 26.2 (Markus Rehnberg), 1 ad.
Färjehamnen, Västerås, 1.12 (Markus Rehnberg), 1
ad. Kraftvärmeverket 2.12 (Hans-Olof Hellkvist), 2
ad. Kraftvärmeverket 3.12 (Pentti J. Tatti), 4 ex.

Mälarparken, Västerås, 3.12 (Richard Lager), 1 ex.
Västerås-fjärden, Lundby, 3.12 (Bengt Stridh), 2 ad.
+ 2 ex. Fulleröfjärden 16.12 (Bengt Stridh).
Ar: 5 ex. Hjälmaren vid Hällarna, Arboga, 1.12
(Kurt Lindström).

Lf: 1 ex. Våringen, Näsby, 7.2 (T. Haraldsson).

Skriärtärna,
ses i regel
under
sensommar-
ren i
landskapet.
Foto: Tero
Niemi

Skriärtärna *Sterna caspia* (21 rd, 13 rd)

Lf: 1 ad. Askövikens (17 (Markus Rehnberg) och
22.7 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager), 2 str.
Kvicksund, Rytterne, 27.7 (Richard Lager, Pentti J.
Tatti), 1 ex. Kvicksund 6.8 (Arne Eklöv), 2 ex.
Kungärafjärden, Ångö, 7.9 (Bjarne Eriksson).

Ar: 64 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, Arboga,
30.7 (Markus Rehnberg).

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Lf: 2 str. Kvicksund, Rytterne, 30.7 (Nils-Erik
Wallin) * Femte fyndet i Västmanland.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Häckningar har rapporterats från tolv lokaler med
samlagt 194 par och med följande kommunvisa
fördelning: Västerås (1 lokal, 3 par), Köping (3,
131), Surahammar (3, 8), Lindesberg (4, 46),
Fagersta (1, 6).

De största kolonierna:

Kö: Rågsäcken (49 par) och Flintan (74 par; Per
Lindh), båda Galtén, Mälaren.

Lf: Valfisken (17 par) och Sotarön (27 par; Jan-
Erik Malmstigen), båda Våringen, Näsby.

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Nypermär för arten i detta sammanhang. Senast
arten fanns med i rapporten var 1985. Då rapporte-
rades tio observationer (94 ex.), varav åtta i maj
och två i augusti (FJV 17: 69).

Fynden 1995, tjugotre till antalet (ca. 401 ex.),
gordes samtliga i maj:

Lf: 3 ex. Granfjärden, Ångö, 21.5 (D. Green).
Sr: 250 (1) r. Flacksjön, Fläckebo, 15.5 (Karl-

Gunnar Källebrink), 60 r. Flacksjön 16.5 (Karl-
Gunnar Källebrink), 4-5 r. Gussjön, Fläckebo, 17.5
(Bertil Larsson), 2 ex. Gussjön 23.5 (M. Rehnberg).
Sr: 1 ex. Gnien, Rammås, 6.5 (Ralf Lundmark), 4
str. Östersjön, Sura, 7.5 (Sören Larsson), 26+8+5
str. samt 5+2 r. Gnien 7.5 (Sören Larsson m. fl.), 2
ex. Gnien 8.5 och 10.5 (Ralf Lundmark), 1 r.
Sörsjön, Sura, 11.5 (Sören Larsson), 4 ex. Gnien
12.5 (Ralf Lundmark), 2+9 ex. Sörsjön 13.5
(Lillebror Hammarström, Ralf Lundmark), 3 ex.
Glåpen, Sura, 13.5 (Ralf Lundmark), 1 r. Glåpen
24.5 (Sören Larsson).

Lf: 1 str. Storåbadet, Lindes, 4.5 (Jan-Erik
Malmstigen m. fl.), 1 str. Stor-Våringen, Näsby,
13.5 (Mats Andersson), 2 ex. Ullersättersviken,
Näsby, 14.5 (Andreas Sandberg), 3 str. Storåbadet
17.5 (Jan-Erik Malmstigen).

Fa: 14+37 str. Backgården, Väststanfors, 7.5 (Jan
Hellström, Leif Lejdellin), 2 str. Backgården 25.5
(Jan Hellström).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Häckningar (43, 46):

Lf: 4 par Askövikens (Thomas Pettersson m. fl.),
Sr: 30 par Flacksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar
Källebrink), 12 par Rörbosjön, Fläckebo (Karl-
Gunnar Källebrink).

Övriga observationer:

Lf: 8 ex. Hällsjön, Håraker, 23.5 (Thore
Lindberg), 5 ex. Hällsjön 5.7 (Thore Lindberg).
Fa: 2-20 ex. Lagårdsjön, Kolbäck, 7.5-11.7
(Pentti J. Tatti m. fl.).

Sr: 2-4 ex. Gussjön, Fläckebo, 15-23.5 (fl. obs.)

10 ex Gorgen, Västerfärnebo, 9,6 (Thore Lindberg), 4 ex Gorgen 30,6 (Thore Lindberg), 4 ad. + 1 juv. Nömyran, Västerfärnebo, 16-18,7 (Robert Ström), 2 ad. Gussjön 18,7 (Thomas Pettersson).
 Sr: 1-14 ex. Gnien, Rammäs, 9,5-1,6 (Sören Larsson m. fl.), 2 ex. Sorsjön, Sura, 13,5 (Ralf Lundmark), 1 ex. Sörsjön 21,5 (Ralf Lundmark).
 Lt: 1 ex. Ullersättersviken, Nåsby, 14-16,5 (Andreas Sandberg m. fl.).
 No: 1 str. Åsbojön, Nora, 1,8 (Bertt Lönnström).
 Tredje fyndet i Nora k.n.

Skogsduva *Columba oenas*

Ett vinterfynd, dock troligen tidig vårfyndare.
 Vå: 1 ex. Rudö, Rytterne, 25,2 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti).

Ringduva *Columba palumbus*

Vinterfynd:
 Vå: 1 ex. Talltorp, Västerås, 10,1 (Kjetil Jensen), 1 ex. Brandthovda, Badelunda, 23,2 (Thomas Pettersson), 1 ex. Enhagen, V-Barkarö, 15,12 (Hans-Olof Hellkvist). Med några års mellanrum rapporterades ringduvor i december - januari.

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Högsta rapporterade antal områdesvis:
 Vå: Västerås: Som mest 34 ex. Munkängan 7,10 (Markus Rehnberg), 4 ex. Vasaparken (fl. obs.), 2 ex. Stallhagen 13,1 (Daniel Green), 1 ex. Västerås slott 17,1 (Thomas Pettersson), 4 ex. Herrgårdet 27,12 (Daniel Green), 6 ex. Bryggargården 24,1 (Daniel Green), 3 ex. Landsstatshuset 2,2 (Ralf Lundmark), 1 ex. Gåsmysvreten 19,4 (Gunnar Lignell), 2 ex. Fiskartorget 21,9 (Hans-Olof Hellkvist), 22 ex. Lillåudden 28,11 (Gunnar Lignell), 1 ex. Färjkajen 6,10 (Kjetil Jensen).
 Lundby: 1 ex. Hammarby Stadsbage (fl. obs.), 5 ex. Stohagen 23,8 (Hans-Olof Hellkvist).
 Sr: Sala: 30 ex. Sala oktober (Karl-Gunnar Kallebrink), 1 ex. Ekebydamm 1,2 (Stig Ohman), 2 ex. Kungssängen 5,4 (Stig Ohman), 2 ex. Jakobsberg 8,4 (Stig Ohman), 7 ex. Stureparken 17,12 (Kristen Ekman), 1 sj. Villa Vreta 30,5 (K. Ekman).
 Kå: Köping: 2 ex. Karlsdal 4,6 och 5,10 (Peter Ekelund), 1 ex. Nyckelberget 20,6 (Per Lindh), 1 ex. Östanås (fl. obs.), 2 ex. Tunadal 6,10 (Arne Ekblow), 3 ex. Skogsborg 18,8 (Per Lindh), 2 ex. Rådhuset 14,8 (Per Lindh), 1 ex. Gamla stan (fl. obs.), 1 ex. Sjötullen 21,10 (Arne Ekblow).
 Kå: 7 ex. Nora Kungsladugården, K. Barkarö, 16,9 (Börje Wennerström), 1 ex. Barkarösviken, K. Barkarö, 17,9 (Börje Wennerström).
 Lt: 1 ex. V om Gasselby, Lindes, 11,5 (J. Kling).
 No: 1 ex. Älvhyttan, Vikar, 15-17,4 (Roland Thuvander), 1 ex. Kungsgatan, Nora, 30,6 (Håkan Lavebratt, Magdalena Wenberg-Lavebratt).
 Vå: 1 ex. Beckgården, Västansfors, odät. (gm Jan Hellström).

Hå: 1 ex. Grythyttaviken, Grythyttan, 1,5 (gm Gunde Persson).
 Verkliga antalet turksduvor är svårbedömt. Jamfört med 1994 något flera observationer i Västerås och betydligt flera observationer i Sala, Köping och Kungsör än år 1994. Övriga observationer ungefär som 1994.

Turturduva *Streptopelia turtur* (1 ex., 2 ex.)
 Kå: 1 ex. Norska, Munktorp, 26,5 (Arne Ekblow).
 Lt: 1 ex. Albackslån, Lindes, 21,5 (Andreas Sandberg m. fl.).

Efter förra årets noll observationer är årets en återgång till normala 1-2 ex. per år.

Gök *Cuculus canorus*

Vid en simultantypning på flera lokaler, spridda över Surahammars kommun (344 km²) den 2,6, hördes 28 ropande mm (Sören Larsson m. fl.).

Bergu *Bubo bubo* (7 h, 8 h)

De åtta häckningarna eller troliga häckningarna fördelade sig enligt följande: Västerås (3), Köping (1), Lindesberg (2), Nora (1), Ljusnarsberg (1). Därutöver femton iakttagelser med följande fördelning: Västerås (1), Surahammar (1), Lindesberg (8), Nora (1), Fagersta (3), Hallefors (1). Antalet rapporterade häckningar har stabiliserat sig på 7-8 per år.

Fjälluggla *Nyctea scandiaca* (1 ex., 1 ex.)
 Kå: 1 ex. Himmeta 20-21,12 (Bo Lindström gm Leo Mäkinen).

Arten har observerats alla år under den senaste tioårsperioden utom 1991 och 1993 med 1-2 ex/år.
Hökuggla *Surnia ulula* (13 ex., 0 ex.)
 Andra året i följd utan fynd!

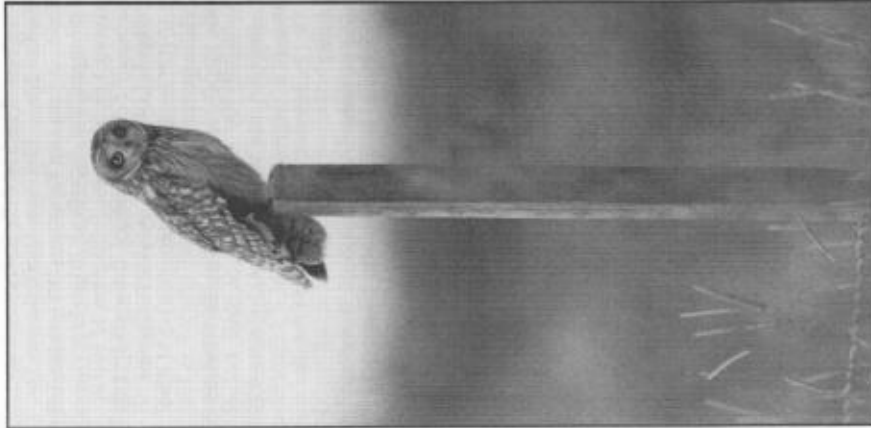
Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Inga konstaterade häckningar har rapporterats, men revirhållande fåglar har 5,2-6,5 noterats på tio lokaler med följande fördelning: Västerås (1), Sala (1), Surahammar (7), Norberg (1).

I januari rapporterades 10 ex. fördelade på följande kommuner: Västerås (1), Surahammar (5), Lindesberg (2), Nora (1), Norberg (1). Under hösten rapporterades också 10 ex. fördelade på augusti-september (0), oktober (7), november (2) och december (1). Den kommunvisa fördelningen var: Västerås (1), Surahammar (3), Nora (3), Skinnskatteberg (2), Ljusnarsberg (1).

Kattuggla *Strix aluco* (23 H, 23 H)

Tjugotre konstaterade häckningar har rapporterats från följande kommuner: Västerås (5, däruv 4 runt Askösviken), Köping (2), Sala (7, samtliga i holk), Surahammar (4), Lindesberg (5). På ytterligare 38 lokaler har ropande hannar eller par iakttagits under häckningstid enligt följande

Få fynd av jorduggla tyder på en nedåtgående trend för arten i Västmanland. Foto: Tero Niemi

kommunvisa fördelning: Västerås (7), Hallstahammar (2), Köping (2), Sala (2), Surahammar (6), Lindesberg (14), Nora (3), Skinnskatteberg (2).
 År 1994 rapporterades 42 häckningar.

Slaguggla *Strix uralensis* (4 H, 4 H)
 Fyra häckningar, samtliga i holk, har rapporterats från Sala k.n.

En rapport därutöver

Hå: 1 ex. Finnhult, Grythyttan, 14,9 (Birgit Carlsson).

Lappuggla *Strix nebulosa* (2, 1)

En häckning, med tre ungar som resultat, har rapporterats från Surahammars k.n. (Ralf Lundmark).

Hornuggla *Asio otus* (32 H, 6 H)
 Sex konstaterade häckningar fördelade sig på V-ås (1), Sala (3), Lindesberg (1) och Fagersta (1). Därutöver har ropande hannar eller par hörts på ytterligare tre lokaler i Surahammar (2) och Lindesberg (1). Inga vinterfynd har rapporterats.

År 1994 rapporterades 107 häckningar. Arten varierar kraftigt med tillgången på smågnagare.

Jorduggla *Asio flammeus* (15 rd, 4 rd)
 Vå: 1 ex. Rudö, Rytterne, 11,7 (Markus Rehnberg, Thomas Pettersson).

Kå: 1 ex. Finnet dbvt Köping 5,3 (Lillebror Hammarström).

Sr: 1 ex. Gnien, Rammäs, 2,5 (Ralf Lundmark m. fl.), 1 ex. Magsjön, Sura, 2,5 (Thomas Forsberg).
 Areis få fynd tyder på en nedåtgående trend för arten i landskapet.

Päruggla *Aegolius funereus*

En konstaterad häckning.
 Sr: 3 pulli St. Björksnarsjön, Rammäs, 20,6 (Ralf Lundmark).

Därutöver har 18 ropande mm rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (3), Köping (2), Surahammar (10), Lindesberg (1), Norberg (2).
 Inga höstfynd.

Nattskärpa *C. europaeus* (30 ex, 24 ex)
 Aderton sjungande fåglar fördelade på följande kommuner: Västerås (3), Sala (3), Surahammar (2), Lindesberg (6), Nora (3), Skinnskatteberg (1).
 Övriga fynd:
 Vå: 1 ex. Almö-Lindö, V-Barkarö, 21,6 (Christian Gesser gm Daniel Green).

Sr: 1 ex. Säter, Rammäs, 29,5 (Thomas Forsberg).
 1 ex. Hovmossen, Sura, 2,8 (Kim Lill).
 Lt: 1 ex. Västvala, Fellingsbro, 26,5 (Lillebror Hammarström m. fl.).

Få: 1 ex. Avestbo, Västansfors, 4,6 (Leif Lejdelin).
 Hå: 1 ex. Sikfors, Hallefors, 19,6 (Thomas Carlsson).
 En ökning från föregående år.

Kungsfiskare *Alcedo atthis* (5 h, 13 h)

Tretton häckningar eller troliga häckningar fördelade enligt följande: Västerås (2), Köping (4), Kungsör (1), Lindesberg (1), Nora (4), Skinnskatteberg (1).
 Övriga observationer:
 Vå: 1 ♂ Angkraftverket, Västerås, 1,1-10,3 (Markus Rehnberg m. fl.), 1 ♂ Kraftvärmeverket, Lundby, 14,1 (Hans-Olof Hellkvist), 1 ex. Färjkajen, Västerås, 22,3 (Daniel Green), 1 ex. Svartån vid Strandbron, Västerås, 3,4 (Hans-Olof Hellkvist), 1 ex. Svartån vid Billsta, Skerike, 8-28,4 (Pentti J. Tatti m. fl.), 1 ex. Dyviksviken, Ångö, 22,4

(Markus Rehberg). 1 ex. Askövikens 5.5 (Daniel Green, Thomas Peiterson). 1 ex. Klavbacken, Björkstå, 8.6 (Åke Berg). 1-2 ex. (1m) Västra hamnen, Lundby, 18.10-9.12 (Markus Rehberg m. fl.). 1 ex. Gamla hamnen, Västerås, 22.11 (Gunnar Lignell). 1 ex. Färjakajen 26.11-1.12 (D. Green m. fl.)
Hä: 1 ex. Kolbackån vid Kanthal, Hallstahammar, 11.6 (Per Hedenbo).
Kö: 1 ex. Hedströmmen vid Ibbarbo, Kolsva, 8.5 (Leo Mäkinen). 1 ex. Hedströmmen vid Kallstena, Köping, 17.5 (Arne Eklöv, Kurt Lindström), 28.7 (L. Mäkinen m. fl.), 2 ex. 13.8 (B. Wennerström m. fl.) och 2 ex. 20.8 (A. Eklöv, Börje Wennerström). 1 ex. Hedströmmen vid Jaxbo, Kolsva, 25.5 (L. Mäkinen). 2 ex. Cementtappren, Köping, 27.5 (Leo Mäkinen). 1 ex. Hedströmmen vid Ekeby, Kolsva, 4.6 (Arne Eklöv), 22.7 (Lillebror Hammarström) och 28.7 (Leo Mäkinen m. fl.). 1 ex. Malmön, Köping, 28.6 (Arne Eklöv, Kurt Lindström). 1 ex. Valstaån, Köping, 26.7 (Leo Mäkinen). 1 ex. Hedströmmen vid Mistå, Köping, 20.8 (Arne Eklöv). 1 ex. Nyckelberget, Köping, 10.9 (Leo Mäkinen).
Kar: 1 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 14-15.4 (Börje Wennerström), 22.4 (Per Lindh) och 27.7 (Kenneth Norberg gm Leo Mäkinen). 1 ex. Kungs Barkarö 7.10 (Lillebror Hammarström m. fl.)
Sär: 1 ex. Kolbackån vid Surahammar, Sura, 18.2 (Mikael Leppälampi), 22.4 och september (Lennart Eriksson). 1 juv. Lisjövikens, Sura, 27.7 (Sören Larsson).
Li: 1 ex. Storå, Lindes, 6-9.1 (Jan Gryth m. fl.). 1 ex. Arbogaån vid Ringaby, Fellingö, 14-21.1 (Eie Rylander m. fl.) och 16.4 (Bo Runesson). 1 ex. Frövifors, Näsby, 10.5 (Sven-Olof Eriksson). 1 ex. Storån vid Östra Loa, Ramsberg, 23.8 (gm Jan-Erik Malmstigen). 2 ex. Frövifors 3.10 (gm Erik Jansson). 1 ex. Sjönosjön, Fellingö, 11.10 (Ulif Jacobsson). 1 ex. Fimmåkerssjön, Fellingö, 11.10 (Ulif Jacobsson). 1 ex. Assingån vid Fellingö, 12.10 (Ulif Jacobsson). 1 ex. Frövifors 1-2.11 (Ove Karlsson gm Bo Dahlström).
No: 1 ex. Grytörsdammen, Nora, 28.5 (Roland Thuvander). 1 ex. Plåthammarbrönn, Nora, 1.6 (Lisbeth Uhr). 1 ex. Hagbyåns mynning, Nora, 9.10 (Anders Carlberg).
Nö: 1 ex. Höglöfs, Karbenning, 4.5 (Torbjörn Jansson).
Sö: 1 ex. Färna, Gunnilbo, 6.10 (R. Thuvander).
 Fortsatt ökning av antalet rapporter. Dessutom ovanligt många rapporter utanför häckningsstid.

Härfågel *Upupa epops* (3 ex., 2 ex.)
Fa: 1 ex. Hedkärra, Västanfors, 11.9 (Jan Hellström).
Sö: 1 ex. Bjerka, Hed, 6-9.5 (gm Ralf Lundmark).
 Observationerna av härfågel är fördelade över landskapet med en övervikt för skogskommunerna.

Göktyta *Jynx torquilla*
 Häckningar.
Va: 1 ad. + bo Lövså, Dingtuna, 6.7 (Richard Lager, Pentti J. Tatti). 1-2 juv. Askövikens vid Stenarna, V.-Barkarö, 25.7-15.8 (M. Rehberg).
Fa: 1 par häckade troligen i holk Amesbo, Skinnskatteberg (Bertil Forsberg).

Räkna tranor!

Lör 31/8, lör 14/9 och lör 28/9 är datum bestämda för tranräkning i Västmanland. Alla föreningar är välkomna att ta upp det i sina program! Då det är svårt att få rätt väder på rätt dag uppmanar vi Dig dessutom att när du har tid och väderet säger transträck helt enkelt postera dig vid någon lokal där du tror det kan sträcka tranor. Rapportera sedan in dina iakttagelser till svarar'n eller direkt till underreknad. När är det då tranväder?

- 1) Klart väder med stackmoln, dvs god termik och svag morvind(S-SV).
- 2) Nordnordvind! Särskilt i slutet av säsongen favoriserar tranorna dagar med kallföfinsbrott och riktigt frisk nordnordvind. Observera att detta gäller oavsett vädrets övriga kvalitet, t.o.m. regn!

Daniel Green, 021 - 18 41 16

Darutöver har 43 ex. rapporterats under tiden 24.4-13.6 med följande fördelning: Västerås (17), Hallstahammar (1), Köping (6), Sala (8), Surahammar (2), Nora (6), Fagersta (3).

Gråspett *Picus caninus* (4 ex., 10 ex.)
Va: 1 ♀ Solltorpsbäcken, Skultuna, 15.1 (Pentti J. Tatti).
Sär: 1 ex. Fornsby, Möklinta, februari-mars (Henry Björkqvall).
Sur: 1 ex. Norrsjölundens, Sura, 15.1 (Kjell Andersson), 27.1 (Anders Östlund) och 1.3 (Kjell Andersson). 1 ♀ Målarbäcken, Ramnäs, 18.11 (Kim Lilj) och 30.11 (Mikael Leppälampi).
Li: 1 ♀ Rällså, Ramsberg, 1.1 (Stefan Risberg). 1 ex. Vasselhyttan, Lindes, 4.1-3.4 (Ola Almkvist).
 1 ♀ Rabostan, Fellingö, 7.1 och 22.1 (Tomas Haraldsson m. fl.). 1 ex. Nyberget-Dammsjön, Ramsberg, 16.5 (gm Ingemar Andell), 2 ex. Örfästjärnen, Lindes, 2.6 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg).
Lj: 1 ♀ Rällan 12.3 (Stefan Risberg).
Hä: 1 ex. Fintnult, Grydhyttan, 13.9 (Carl-Ivan Carlsson).
Tilläg: *Sär:* 1 ♂ Tillingfallet, Fläckebo, 26.12 1980 (Mikael Vesanen). 1 ex. Björsoången, Västerfånebo, 22.11 1994 (Bo Karlgren).

En fortsatt ökning av antalet rapporter.

Gröngöling *Picus viridis*
 Fyra konstaterade häckningar har rapporterats från Sala (1), Surahammar (2) och Skinnskatteberg (1).
 Leif Lejdelin (i brev) uppskattar att Fagersta kommun (270 km²) hyser ca. 25 par.

Spillräka *Dryocopus martius*
 Fyra konstaterade häckningar har rapporterats från Köping (2), Lindesberg (1) och Sala (1).

Vitryggig hackspett *D. leucotos* (3 ex., 0 ex.)
 Inga rapporter från 1995.
Tilläg: *Sär:* 1 ex. Björsoången, Västerfånebo, 16.2 1994 (Bo Karlgren).
 Tillägget för 1994 är den enda rapporten sedan 1992.

Mindre hackspett *D. minor* (65 h, 57 h)
 Fentioju lokaler med fynd under häckningstid (1.4-30.6), 1 tre fall med konstaterad häckning, fördelade sig på följande kommuner: Västerås (14), Hallstahammar (2), Köping (6), Kungsör (2), Sala (5), Surahammar (5), Lindesberg (12), Nora (5), Norberg (2), Fagersta (2), Skinnskatteberg (1), Hällefors (1).
 En liten nedgång från föregående års 60 fynd under häckningszad.

Under övriga året 100 fågeldagar fördelade på föräret (1.1-31.3; 34) respektive efteråret (1.7-31.12; 66); kommunvis: Västerås (3/16), Hallstahammar (1/1), Köping (2/1), Kungsör (1/0), Sala

(1/3), Surahammar (3/15), Lindesberg (15/24), Nora (8/4), Fagersta (0/1), Skinnskatteberg (0/1).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*
 (1 H, 1 H; 22 Fö, 18 Fö)
Va: 1 ♂ Solltorpsbäcken, Skultuna, 15.1 (Pentti J. Tatti) och 17.1 (Daniel Green). 1 ♀ Solltorpsbäcken 29.1 (Daniel Green).

Sär: 1 ex. Stormossen, Möklinta, 28.5 (Stig Ötman). 1 ♂ L. Hundsjön, Kila, 29.10 (Kristen Ekman).

Sur: 1 tr. Fermansbo urskog, Ramnäs, 15.4 och 21.5 (Kjell Eklund), 1 ♀ + 3 juv. Fermansbo urskog 13.8 (Kjell Eklund), 1 ♂ Fermansbo urskog 8.10 (Kjell Eklund).

Li: 1 ♂ Rabostan, Fellingö, 5.1 (Tomas Haraldsson m. fl.), 1 ♀ Hökasjön, Ramsberg, 3.5 (Kjell Mattsson). 1 ♀ Normorgens n.o. strand, Ramsberg, 16.5 (gm Ingemar Andell), 2 ex. Örfästjärnen, Lindes, 2.6 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg).

No: 1 ♂ Knappatorp, Vikar, 19.11 (Anders Carlberg).
Hä: 2 ex. Kindla, Hjulsjö, 30.7 (Roland Thuvander), 1 ♂ Flaxen, Hällefors, 1.12 (Max Widman).
 Antalet rapporter av tretåig hackspett är ganska konstant.

Trädläska *Lullula arborea*
 Fynd som indikerar häckning:
Va: 2 ex. Gunsta (grustäkt), Romfartuna, 2.4 (Ann-Mari Åkerberg), 1-2 sj. Solingstorp, Romfartuna, 9.4-1.7 (Niclas Andersson, Gunnar Lignell).
Kö: 1-3 ex., varav 2 sj., Valsta (grustäkt), Odensvi, 6.4-24.5 (Arne Eklöv m. fl.).
Sär: 1 sj. Lånsta (grustäkt), Kila, 25.3-14.4 (Pentti J. Tatti m. fl.). 2 sj. Grällstaåsen, Kila, 1-3.4 (Kjetil Jensen, Richard Lager).

Li: 1 sj. Rya (grustäkt), Lindes, 2-15.6 (Maas Andersson m. fl.). 2 ex. 1 grustäkt strax nordost Österängsjön, Lindes, 5.6 (Andreas Sandberg m. fl.).
No: 2 ex. St. Mon (grustäkt), Nora, 23.4 (Anders Carlberg, Roland Thuvander).

Hä: 1 sj. Smaltorp, Hällefors, 22.5 (Max Widman).
 För övrigt gjordes juugo fynd under sträcktid av 37 ex., varav ett bör nämnas:
Va: 12 ex. Malma, Badelunda, 18-20.9 (Hans-Olof Hellkvist, Håkan Johansson).

De rapporterade observationerna under häcknings-tid speglar dagsläget bra. Ovanligt många fynd under sträcktid

Sångläska *Alauda arvensis*
 Följande fynd faller inom vintermånaderna, men rör detta är enbart de först anlända världflyttarna:
Va: 5 ex. Näsby, Dingtuna, 25.2 (Markus

Rehnborg), 4-5 ex. Askövikens 25.2 (Pentti J. Tatti).
1 ex. Askövikens 26.2 (Hans-Olof Hellkvist).
Sv: 1 ex. Bromossen, Sura, 19.2 (Lennart Eriksson). 20 ex. Gnien, Rammås, 25.2 (Sören Larsson).

Lf: 7 ex. Västvalle, Fellingsbro, 19.2 (Pär Jacobsson, Ulf Jacobsson).
No: 1 ex. Trångbådet, Nora, 26.2 (Håkan Lavébratt, Magdalena Wennberg-Lavébratt).
Hå: observerad Grythyttvikens, Grythyttan, 19.2 (Gunde Persson).

Berglärka *Eremophila alpestris*
(1 ex., 2 ex.)
Sv: 2 ex. Gnien, Rammås, 30.3 (Ralf Lundmark).

Normalt ses endast en fågel per observations-tillfälle. Endast fyra gånger på de senaste 19 åren har mer än ett ex. syns. Som mest fyra ex. på Nyckelgrundet i Hjulmaren i oktober 1989.

Backsvala *Riparia riparia*
Häckningar har rapporterats från 20 lokaler med sammanlagt 2 185 bon. Dessa fördelade sig enligt följande: Västerås (3 lokaler/536 bon), Hallstahammar (1/116), Köping (2/101), Sala (3/601), Lindesberg (2/150), Nora (1/20), Fagersta (2/153), Skinnskatteberg (5/119), Ljusnarsberg (1/30).
Tidigt fynd:
Vår: 2 str. Hässlö, Västerås, 21.4 (Bert Larsson).

Ladusvala *Hirundo rustica*
Arets första laddusvalor siktades så tidigt som i mitten av april:
Kv: 2 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 16-17.4 (Börje Wennerström).
Sv: 3 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 16-17.4 (Karl-Gunnar Kallebrink, Bert Larsson).

Sv: 1 str. Gnien, Rammås, 17.4 (Sören Larsson).
Ängspiplärka *Anthus pratensis*
Inga vinterfynd rapporterade.

Rödstrupig piplärka *A. cervinus* (29Fb, 19Fb)
Vårfynd:
Sv: 1 ex. Hedbo, Västerflämebo, 13.5 (Kristen Ekman).

Lf: 1 ex. Almbäcksn, Lindes, 21.5 (Jan-Erik Malmstigen, Andreas Sandberg).
Fv: 1 ex. Backgården, Västanfors, 23.4 (Leif Lejdelin), 6.5 (Jan Hellsström) och 24.5 (Jan Hellsström).

Fjorton fågeldagar under hösten (24.8-19.9) fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (5), Sala (1), Surahammar (3), Lindesberg (1), Fagersta (4).
Fyndet vid Backgården är det i särklass tidigaste i landskapet. Tidigare förstadatum var 5.5 1969, också detta vid Backgården.

Skärpiplärka *Anthus petrosus* (8 Fb, 10 Fb)
Vår: 2 ex. Askövikens 9.4

(Håkan Johansson, Pentti J. Tatti) och 11.4 (Daniel Green). 1 ex. Gimpelstarna, Ångsö, 19.9 (Anders F. Andersson). 1 ex. Lillåudden, Västerås, 21.9 (Thomas Pettersson). 1 ex. Västra hamnen, Lundby, 1.10 (Thomas Pettersson).
Lf: 1 ex. Sotarön, Värningen, Näsby, 7.10 (Sven-Olof Eriksson m. fl.).
1 ex. Vagnshall, Värningen, 8.10 och 14.10 (Erik Jansson).
Normalt antal fynd. En förskjutning av rapporterna mot öster märks de senaste åren.

Bilbake.

Foto: Tero Niemi

Gulärla *Motacilla flava*
Sexton häckningar eller troliga häckningar, troligen i samtliga fall avseende nominatrasen *M. f. flava*, har rapporterats från sju lokaler enligt följande: Surahammar (1 lokal, 8 par), Lindesberg (6 lokaler, 8 par).

Inga häckningsindikerande fynd av den nordliga rasen *M. f. humbergi* har rapporterats.
En större ansamling:
Vår: 260 ex. på uppsträck från övermattingsplats i Askövikens vassar 15.8 (Markus Rehnberg).
Fynd av rasen *M. f. feldegg*:
Vår: 1♂ Sjöboden, Ångsö, 14.5 (D. Liderfelt)**

Citronärla *Motacilla citreola*
Inga rapporter 1995.
Tillagd. Sv: 1♂ Gorgen, Västerflämebo, 27.4 1993 (Mikael Vesamen)**

Rättelse: Sv: Fågeln vid Nötmyran, Västerflämebo, 1992 (FV 25: 93) häckade med en gularleona med flygga ungar som resultat (Karl-Gunnar Kallebrink).

Forsärla *Motacilla cinerea* (4, 13)
Fyra häckningar har rapporterats, två vardera i Nora resp. Fagersta kommuner.

Ovriga fynd:
Kv: 1♀ Lyftinge, Kolsva, 20.7 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).
Lf: 1♂ + 1♀ Frövifors, Näsby, 5-14.4 samt 10.5 (Erik Jansson m. fl.). 1 ex. Rockhammar, Fellingsbro, april (gm Jan-Erik Malmstigen).

No: 1 ex. Masungen, Pershyttan, Nora, 1.4 (Björn Wennberg m. fl.). 1♂ Hammarbybron, Nora, 4.5 (Anders Carlberg). 1 ex. Hammarby, Nora, 24.6 (Lisbeth Uhr). 1 ex. Järleån, Nora, 30.9 (Anders Carlberg).
Fv: 1 str. Backgården, Västanfors, 10.4 (Leif Lejdelin).

Sädesärla *Motacilla alba*
Inga anmärkningsvärda fynd har rapporterats.

Sidensvans *Bombus garrulus*
Denna art har ej alla år varit med i rapportmallen men senhöstens invasion är den i särklass största under riks-tid. Tidigare år med invasion att nämna är 1981. Av rapporterna framgår att de stora mängderna anlände i november - början av december.

Största rapporterade flockarna kommunvis:
Vår: 400-500 ex. Nordånby, Skerike, 23.12 (Bert Larsson).

Kv: 3 000 ex. Köping.
Sv: 1 200 ex. Sala 27.12 (Karl-Gunnar Kallebrink).
Sv: 2 000 ex. Annehill, Rammås, 10.12 (Ralf Lundmark).
Lf: 1 000 ex. Storå i Lindes 23.12 (Ola Almkvist).

No: "Kraftig invasion" (Uhr 1996).
Nv: 100-1 000 ex. i kommunen nov.-dec. (Torbjörn Jansson).

Fv: 1 000 ex. Björkstå, Västanfors, 25.11 (Jan Hellsström).
Sk: 300 ex. Skinnskatteberg dec. (Bertil Forsberg).

Lf: stora flockar Ljusnarsberg (Bengt Lundell).
Hå: ca. 1 000 ex. Kronhagen, Hallefors, 17.11 (Mats Trillikott).

Strömstare *Cinclus cinclus* (3 h, 10 h)
Tio häckningar rapporterades från följande kommuner: Lindesberg (3), Nora (3), Skinnskatteberg (3), Hallefors (1).

Största antalet häckningar hittills i riks-arkiv.
Gårdsmyg *Trogloodytes troglodytes*
Sjutton fåglar har rapporterats under vinter-månaderna (jan, feb, dec) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (2+2+3), Surahammar (2+0+0), Lindesberg (3+0+2), Örebro (0+0+1), Nora (0+0+1), Hallefors (1+0+0).

Järnsparv *Prunella modularis*
Inga vinterfynd eller eljest anmärkningsvärda fynd har rapporterats.

Rödhake *Erythacus rubecula*
Vinterfynd:

Vår: 1 ex. Tunby stadsgårde, Skerike, 3.12 (Bjarne Eriksson).
Sv: 1 ex. Surahammar, Sura, 22.12 (Kim Lilj).
Lf: 1 ex. Hagabergsliden, Lindesberg, Lindes, 14-27.1 (Mats Andersson m. fl.). 1 ex. Fellingsbro 22.2 (Pär Jacobsson).

No: 1 ex. Skrikarhyttan, Vikar, ult.12 (Lennart Nilsson).
Fv: 1 ex. Egna hem, Västanfors, 9.1-28.2 (Michael Magnusson gm Jan Hellsström).
Lf: 1 ex. Kopparberg 15-31.12 (Bengt Lundell).

Blåhake *Luscinia svecia*
Vår- och sommarfynd:

Lf: 1♂ Sörsjön, Sura, 16.5 (Maj Karsten).
Sv: 1♂ Storådet, Lindes, 15-17.5 (gm Mats Andersson). 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 20.5 (Pär Persson). 1 ad. ♀ Västvalle, Fellingsbro, 9.8 (Pär Jacobsson).
Fv: 1♀ + 1 ex. Backgården, Västanfors, 19.5 (Leif Lejdelin).

Darill ett ganska sent fynd:
Lf: 1 ex. Storådet, Lindes, 7.10 (Mats Andersson).

Svart rödstjärt *Ph. ochruros* (7 ex., 5 ex.)
Kv: 1 par häckning Supra, Köping (Magnus Nyström gm Arne Eklöv).
Sv: 1 sj. ♂ Reningsverket, Virsbo, Rammås, 1.5

(Sören Larsson)
L: 1♂ Sällinge, Fellingsbro, 2.5 (Mattias Ruden-
vall).

Hä: 1 juv. Finnhult, Grythyttan, 16.8 (Tomas
Carlsson m. fl.)
Första konstaterade häckningen sedan 1988.

Ringtrast *Turdus torquatus* (20 ex., 32 ex.)
I: 1♀ Vedbo, Skerike, 26.4 (Markus Rehnberg).
1♂ Ekeholm, V-Barkarö, 27.4 (Hans-Olof Hell-
kvist). 1♂+1♀ Vedbo 28.4 (Pentti J. Tatti m. fl.).
1♂+2♀ Vedbo 29.4 (Håkan Johansson m. fl.).
1♂+1♀ Vedbo 30.4 (Bernt Larsson, Markus
Rehnberg).

Siv: 1♂ Lovvikstorp, Rannäs, 1.5 (Sören Larsson)
L: 1♂ Dalkarlstytan, Linds, 26.4 (Mats
Andersson). 1 ex. Dalkarlstytan 27.4 (Mats Anders-
son). 1♂ Grönbo, Fellingsbro, 28.4 (gm Sven-Ivar
Andersson). 1 ex. Fällmansboda, Fellingsbro, 29.4
(gm Jan-Erik Malmstigen). 1♂ Rynninge, Fel-
lingsbro, 29.4 (Cay Runesson). 1♂+1♀ Rynninge
30.4 (Tomas Haraldsson, Mattias Rudenvall).
1♂+1♀ Sällingsjön, Fellingsbro, 1.5 (Tomas
Haraldsson, Mattias Rudenvall). 1♂ Osterhammars-
sjön, Fellingsbro, 3.5 (Jerry Andersson).
No: 1♂ Dalkarlsberg, Viken, 16.4 (Erik Marcus-
son). 1♂ Alvhyttan, Viken, 26.4 (Roland Thuvander).

1♂ Järle kvarn, Nora, 27.4 (Anders Carlberg). 1♂
Ålgårstråk, Nora, 1.5 (Björn Uhr). 4♂♂+2♀
Göddammen, Viken, 13.5 (Tore Lindahl).

Hä: 1 ex. Björskogsås, Grythyttan, 23.4 (Tomas
Carlsson). 1 ex. L. Sursjön, Hällefors, 1.5 (gm Max
Widman). 1 ex. Hulthytan, Grythyttan, 6.5 (Nils
Hultman).

Tillägg: Sr: 1♂ Björsoången, Västerfärnebo, 22.4
1994 (Bo Karlgen).
Med undantag för fem fynd gjordes samliga
observationer under tiden 26.4-1.5 i samband med
vaderomslag under vårtytningen.

Björkrast *Turdus pilaris*
Från och med mitten av oktober och året ut rappor-
terades invasionsartad förekomst från flertalet håll i
landskapet. Invasionen tyckte kulminera i månads-
skiftet november-december, men ebbede inle ut
förin ett stycke in på nästa år. Arten är en nykom-
ling i rapportmaterialet, varför man får anta att den är
ofullständigt rapporterad. Följande rapporter visar
dock tydligt att invasionen var omfattande:

I: 200 ex. Solberga, Skultuna, 8.11 (Markus
Rehnberg). 2000 ex. Skerike 12.11 (Daniel Green).
1000 ex. Hamre, Västerås, ult. 11-dec. (Andreas
Porswald). 1000 ex. Talltorp, Västerås, 23-31.12
(Kjetil Jensen). 500 ex. Ektorpet, Ångö, 29.12

Europeiska Fågelskådardagen 1996

Lördagen den 28 september är det dags för vad
som de 3 senaste åren arrangerats som världs-
skådardagen (World Bird-Watch). I år är det
alltså Europa för sig. Nästa år kommer "WBW"
tillbaka. Temat för året är "Fåglar behöver
biotoper" med betoning på vikten av att jordbruk
och skogsbruk — som utgör en majoritet av
landets yta — också måste lämna utrymme för
fåglar och djur. Till dagen är en insamling till
fågelskydd i Baltikum kopplad och som tidigare
kan man ringa in observerade fågelarter till en
central. (0485-441 00) För varje observerad
fågelart i Europa skänker japanska Nippon T&T
Corp. 10 dollar som går till fågelskydd i Birdlife
Internationals regi. Privatpersoner och fören-
ingar är välkomna att delta. Arrangör Birdlife
International/SOF/VOF.

Tio dollar är kan den vara värd,
toftmesobben, om den görs den
28 sept.

Foto: Sören Nordström

(Pentti J. Tatti). 500 ex. Irsta 31.12 (P. J. Tatti).
500 ex. Tunbytorp, Skerike, 31.12 (P. J. Tatti).
Hä: 1000 ex. Billingene, Kolbäck, 25.11 (Per
Lindh).

Kö: 200-1000 ex. Gällby, Köping, 18-23.11
(Arne Eklöv). 500 ex. Nalbesta, Munktorp, 25.11
(Per Lindh). 1000 ex. Nors, Munktorp, 26.11
(Arne Eklöv). 200 ex. Johannisdal, Köping, 28.11
(Arne Eklöv).

Sr: 300 ex. Näs, Fläckebo, 24.10 (Thore
Lindberg). 500 ex. Sörgårdsbo, Västerfärnebo, 24.10
(Thore Lindberg). 300 ex. Hörsjöfors, Västerfär-
nebo, 30.10 (Thore Lindberg).

Sr: 1000-5000 ex. Gnten, Rannäs, 16.10-3.12
(Sören Larsson, Ralf Lundmark). 1200-7000 ex.
Aliden, Rannäs, 3.11-23.12 (Ralf Lundmark). 700
ex. Seglingsberg, Rannäs, 19.11 (Ralf Lundmark).

L: "Uppträdde invasionsartat från slutet av
oktober och året ut." (Andersson & Malmstigen
1996). 2000 ex. Fimmåkerssjön, Fellingsbro, 3.11
(Sven Larsson). 750-2000 ex. Sjömosjön, Fellings-
bro, 22.10-5.11 (Sven-Olof Eriksson). 1000 ex.
Osterhammarsjön, Fellingsbro, 13.11 (Jan-Erik
Malmstigen). 1000 ex. Frövivors, Näsby, 8.12
(Sven-Olof Eriksson). 500 ex. Fimmåkerssjön 27.12
(Sven Larsson). 125 ex. Mariedal, Näsby, 27.12
(Sven-Olof Eriksson). 100 ex. Sjömosjön 30.12
(Sven-Olof Eriksson).

No: "flokkarna under nov. och dec. var större
och fler än vanligt." (Uhr 1996).

Nb: "Sågs i stora flockar, ca 100-1000 ex., under
nov.-dec. i norra ländelen..." (Torbjörn Jansson).
Fr: 400-500 ex. Backgården, Västanfors, 1.11
(Leif Lejdellin).

Hä: 500 ex. Kronhagen, Hällefors, 16.12 (Mats
Trilkott).

Taltrast *Turdus philomelos*
Inga vinterfynd eller eljest anmärkningsvärda fynd
har rapporterats.

Rödvingetrast *Turdus iliacus*
Hela 32 vinterobservationer har rapporterats
samtliga från december. Fynden fördelade sig enligt
följande: Västerås (26), Sala (1), Lindsberg (5).
I allmänhet rör observationerna enstaka eller några
fa ex., men följande fynd rör fler fåglar.

I: 10 ex. Kvarntorp, V-Barkarö, 3.12 (Hans-
Olof Hellkvist). Ca. 5 ex. Enhagen, V-Barkarö,
28.12 (Hans-Olof Hellkvist). 18 ex. Fagerön,
Ångö, 31.12 (Richard Lager, Pentti J. Tatti).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*
Vinterfynd (jun.-feb. + dec.):

I: 1-2 ex. Tido-Lindo, Rytterne, 1-8.1 (Thomas
Pettersson). 1 ex. Tido, Rytterne, 1.1 (Markus
Rehnberg) och 15.1 (Pentti J. Tatti). 2 ex. Fullero
villa, V-Barkarö, 1.1 (Hans-Olof Hellkvist,
Richard Lager). 3 ex. Södra Björnö, Västerås, 14.1

(Kjetil Jensen). 1 ex. Rudö, Rytterne, 12.2 (Pentti J.
Tatti). 1 ex. Kvarntorp, V-Barkarö, 3.12 (Hans-
Olof Hellkvist). 1 ex. Steneborg, V-Barkarö, 10.12
(Richard Lager). 2 ex. Fullero villa 10.12 (Richard
Lager). 1 ex. Solingsstorp, Romfartuna, 10.12 och
17.12 (Gunnar Lignell). 3 ex. Södra Björnö 17.12
(Kjetil Jensen). 1 ex. Tido-Lindo 26.12 (Thomas
Pettersson). 1 ex. Långholms brygga, Ångö, 29.12
(Pentti J. Tatti). 1 ex. Björnön, Västerås, 30.12
(Richard Lager).

Flodsångare *L. fluviatilis* (17 ex., 24 ex.)
Fynden, som i samtliga fall avser sjungande fåglar,
fördelade sig enligt följande: Västerås (3), Hällsta-
hammar (1), Köping (1), Sala (6), Surahammar (5),
Lindsberg (2), Nora (2), Norberg (1), Fagersta (3).
Normal fyndbild de senaste åren med ökat antal
fynd. Dock en bit kvar till rekordåret 1993 med
sina 58 ex.

Vassångare *L. luscinoides* (1 ex., 1 ex.)
I: 1 sj. St. Katthavet, Rytterne, 10-23.6 (Per
Lindh m. fl.).

Den förväntade ökningen av antalet fynd under
1990-talet har kommit av sig. Endast ett fynd i år
och saknades helt i fjol.

Busksångare *Acr. dumetorum* (4 ex., 5 ex.)
I: 1 sj. Almo, V-Barkarö, 7-13.6 (Hans-Olof
Hellkvist m. fl.). 1 sj. Johannsberg, Lundby, 9-11.6
(Bengt Stridh m. fl.).

Sr: 1 sj. Bysjön, Kila, 4.6 (Karl-Gunnar Käl-
lebrink). 1 sj. Norrvad, Möklinta, 16-19.6 (Karl-
Gunnar Källebrink).

Siv: 1 sj. Dalbacken, Sura, 11.6 (Robert Grip).
Tillägg: I: 1 sj. Asköviken 24.6 1993 (Niclas
Andersson)*
Normal förekomst.

Kärrsångare *Acr. palustris* (47 ex., 27 ex.)
Tjugosju sjungande fördelade på följande kommu-
ner: Västerås (10), Köping (3), Sala (2), Lindsberg
(9), Nora (1), Norberg (1), Fagersta (1).

Övriga observationer, samtliga gjorda i samband
med ringmärkningsarbete:

Siv: 1 ex. Lajsjövikens, Sura, 29.7 (Sören Larsson).
2 ex. Lajsjövikens 3.8 (Sören Larsson). 1 ex. Lajsjövi-
kens 4.9 och 7.9 (Sören Larsson).

L: 1 ex. Västvalla, Fellingsbro, 13.6 (Sven-Olof
Eriksson, Jan-Erik Malmstigen).
Nedgången fortsätter. Arets utdelning var den lägsta
sedan 1981.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*
I: 1 sj. Asköviken 13.5-18.6 (Håkan Johansson
m. fl.). 5♂♂+4-6♀ samt ett bofynd Asköviken
1.6 (Dennis Hasselquist, Thomas Pettersson). 1-2
sj. Hässlösundet, Irsta, 26.5-17.6 (Ann-Mari
Åkerberg m. fl.). 1 sj. Labbar, Ångö, 24.5
(Andreas Porswald), 10.6 (Daniel Green) och 9.7

(Anders F. Andersson). 1 sj. Björknäs, Ångsö, 21.6 (Niclas Andersson). 1 ad f Askövikens 10.7 (Marcus Rehnberg). 3 ik + 1 ex. Askövikens 27.7 (M. Rehnberg). 1 ik Askövikens 9.8 och 17.8 (M. Rehnberg).
 Kär: 1 sj. Skedvisjön, V.a Skedvi, 20.6 (Sven Larsson).

Kär: 1 sj. Barkarövikens, K. Barkarö, 4.6 (Börje Wennerström).

Su: 1 sj. Västersjön, Sura, 20.6 (Sören Larsson). Ett något bättre år än 1994, men fortfarande låga antal jämfört med 1980-talet.

Svarthätta *Sylvia atricapilla*
 Fynd oktober-mars: No. 1 ♂ Stadsskogen, Nora, m.3 (Eva Kallenbäck).

Lundsångare *Ph. trochiloides* (1 ex., 2 ex.)
 No: 1 sj. Skoflörp, Nora, 21-26.6 (Roland Thuvander m. fl.). 1 sj. Glifsa, Nora, 11.7 (B. Uhr).

Tillägg: Su: 1 sj. Sofielund, Sala, 9.7 1993 (Karl-Gunnar Kallebrink).
 Första fynden i Nora k:n.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*
 1/2: 1 ex. Gränsta, Lundby, 24.10 (Daniel Green)*. Första fyndet i Västmanland.

Gransångare *Ph. collybita* (7 h, 6 h)
 Sommarfynd (15.5-31.7).
 1/2: 1 sj. Södra Gryta, Skerike, 12.6 (Niclas Andersson).

Kungsfågelsångare – enda nya arten 1995

Daniel Green

Den 24 Oktober 1995 var en mild, mulen men vindstilla dag. En vardag som vilken som helst. Jag hade inget särskilt för mig så jag trampade iväg på cykel mot familjens kolonilott på Gränsta för att skörda lite grönsaker. Efter en mjukstart med fika började jag gräva i morotslandet. Jag hade knappt hunnit få lera på fingrarna då jag hajar till över ett vittjudande lockläte från skogsbrynet tvärs över gläntan. Jag identifierar det genast som ett *Phylloscopus*-låte och det påminner mig vagt om ett taigasångarens. Samma "attaack" och "schwung", men istället för "suisch" är detta mer piskande snärtigt och kort.

Jag greppar resolut handkikaren och styr med bestämda steg mot låtet. Kan det verkligen vara taigasångare? tänker jag, slänger upp kikaren på långt håll och vill utbrista; JA! Ty där sitter en liten sångare med kraftigt ögonbrynsstreck och lysande gula, dubbla vingband. Lättopptäckt som en citron i den avlödade, grå rida av slänbuskar som den hålls i. Under några sekunder flimrar tankar förbi på både taigasångare och brandkronad kungsfågel. Något stämmer inte riktigt. Jag har hunnit lite närmare och plötsligt visar fågeln ovansidan med mörk hjässa med gult kronband och visst! Där sitter ju den gula övergumpen. Som en smäck! Mina ursprungliga tankar övertrumfas. Det är en **kungsfågel-sångare!**

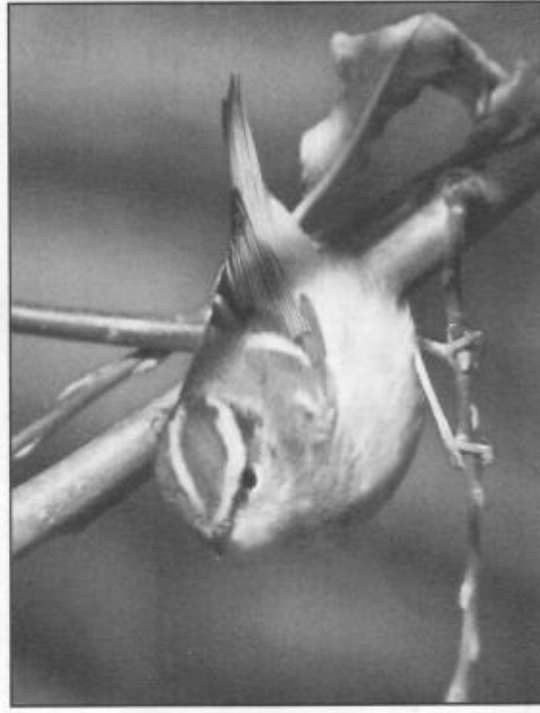
Jag himmer tänka att det måste vara första fyndet för Västmanland.

Fågeln rör sig aktivt i slänbuskarna.

Ryttlar ofta varvid den gula övergumpen syns fint. Hela tiden lockar den stenhårt och konstant.

Så småningom skuttar den vidare uppåt i ett litet bestånd av spåda aspar. Alltjämt lockande, alltjämt frekvent ryttlande, "flashande" sin fyrbåk till gula övergump. Den följer skogsbrynets kant och befinner sig strax precis vid mina morötter. Där skjuter skogen ut som i en liten udde in mot gläntan och den flyger iväg tvärs över ned till trädridan som gränsar mot Johannisbergs flygfält. Där blir den sittandes i en större videbuske och fortsätter locka högljutt.

Ca en kvart har nu gått sedan upptäckandet och jag tycker det börjar bli dags att fler får reda på det här. Jag har precis småpengar till två telefonsamtal och cyklar tvärs till stugområdets telefonkiosk. Efter en kort stund anländer 3 observatörer och senare efterligare 1. Vi återupptar gemensamt sökandet efter sångaren som sedan jag lämnat platsen varken syns eller hörs. I det fortsatta sökandet är det bara MRG som får se den. Eller åtminstone en sångare med distinkt ögonbryn och

Kungsfågelsångare. Bilden tagen på Morups Tånge.

Foto: Cecilia Johansson

Då, liksom vid upptäckandet, rörde sig mycket fågel i "regulusens" närhet. Först var det svartmes, enitior och kungsfågel. Andra gången befann sig ett 10-tal stjärtesar i samma träd som "den lille". Dessa observerades strax därpå lämna gläntan och dra vidare västerut över vägen mot stugområdet. Kanske följde kungsfågelsångaren med där. Frukträdgårdarna på andra sidan vägen kunde säkert locka som biotop. De genomsöktes också ända till skymningen och dagarna efteråt utan resultat.

Den lilla dungen vid Gränsta koloniområde

Su: 1 sj. Fernansbo urskog, Rammås, 21.5 (Kjell Eklund). 1 sj. Högbo, Rammås 27.6 (Sören Larsson).
 Lär: 1 sj. Sandnäs, Lindes, 3.6 (Mats Andersson).
 No: 1 sj. Dalkarlsberg, Vikar, 23.6 (Erik Marcusson).

Fu: 1 sj. Rudgruvan, Västansfors, 21.5 (Leif Lejdellin).

Mindre flugsnappare *F. parva* (11, 8)

1/2: 1 ad ♂ sj. Stensjöberget, Rytterne, 4-5.6 (Hans-Olof Hellkvist m. fl.). 1 sj. Södra Björnö, Västerås, 7.6 (Ann-Mari Åkerberg). 1 sj. Fröholmen, Kärbo, 20.7 (Lennart Gladh).

Su: 1 sj. Örsingsbo, Västerfärnebo, 20.6 (Kristen Ekman).

Lär: 1 sj. Sjömosjön, Fellingsbro, 2.6 (Pär Jacobsson, Ulf Jacobsson). 1 par häckning Dammsjön, Lindes, 3.6 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg). 1 subad. ♂ sj. Österhammarsjön, Fellingsbro, 3.6 (Pär Jacobsson, Ulf Jacobsson).
 Här: 1 sj. Grythyttvikens, Grythyttan, 25.6 (Gunde Persson).

Skäggenes *Panurus biarmicus*

Häckningar och observationer under häckningstid (1.4-31.8):

1/2: 30 ad. + 80 juv. fängade Askövikens 7.5-25.8 (Thomas Pettersson m. fl.).

Kär: Flera häckningar Barkarövikens, K. Barkarö (Börje Wennerström).

ligger som en ö ute på åkrarna SV om Västerås och Mälarens nordfjärd. Strax intill Johannisbergs civilflygfält. Här har jag under hösten flera dagar sett mycket rastande tättingar. Även den här dagen var det livat i buskarna med mesar, trastar, kungsfågel, korsnäbbar, bo- och bergfink, domherrar, nötkräkor, siskor mm.

Rovfågel- och transträck passerar ofta rakt över här på sin väg ned mot Askövikens. Pilgrimsfalk har setts två gånger under hösten och vid flera tillfällen tidigare.

Övriga fynd:

Vä: 2 ex. Måholmsundet, Ångsö, 15.1 (Daniel Green). Hörd Grisfjärden, Ångsö, 19.2, 12.3 och 8.10 (Lennart Gladh). Fyra fynd av 1-3 ex i Asköviken 15.1-26.3 (fl. obs.), 15-20 ex. 1 högflykt Asköviken 23.9 (Kjetil Jensen). "nägra hörda" Asköviken 5.10 (Hans-Olof Helkvis). 25+8+10-6 ex. 1 högflykt Asköviken 7.10 (Håkan Johansson). 10 ex. Asköviken 8.10 (Richard Lager). 20 ex. 1 högflykt Asköviken 12-13.10 (Daniel Green). 1 ex. Smedskärsviken, Ridön, V-Barkarö, 14.10 (Richard Lager). "hört ständigt" Asköviken 29.10 (Hans-Olof Helkvis). 1 ex. Asköviken 5.11 (Richard Lager). 2-5 ex. Asköviken 28.12 (Lennart Gladh). 1-2 ex. Asköviken 28.12 (Lennart Gladh). 1 ex. Asköviken 31.12 (Hans-Olof Helkvis).
Kv: 15 ex. i högflykt Kungsudden, K. Barkarö, 14.10 (Börje Wennerström).
Li: 1 ex. Ullersåtersviken, Näsby, 16.3 (Jerry Andersson).

Förutom artens två huvudförekomster i landskapet, Asköviken och Barkarö, gjordes fynd på endast två ytterligare lokaler, dock ej under häckningstid. Antalet ringmärkta vid Asköviken ökade från fjolårets 17 till 110 ex., men när inte upp till de 295 under 1993.

Pungnes *R. penulatus*

Vä: 1 "komplet" bo Björknäs, Ångsö, 20-21.6 (Niclas Andersson, Daniel Green).
Kv: 1 ♂ Barkarö, K. Barkarö, 2.4 (Per Lindh, Börje Wennerström).
Li: 1 ex. Albåcksån, Lindses, 21.5 (Andreas Sandberg).

Sommargylling *O. oriolus* (1 ex., 4 ex.)

Sr: 1 ad ♂ sj. Sunnankil, Möklinta, 5.6 (Karl-Gunnar Källebrink).
Li: 1 sj. Sällingsjön, Fellingbro, 3.6 (Mattias Rudenwall). 1 subad ♂ sj. Sörbysjön, Fellingbro, 4.6 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.).
Fv: 1 ex. Andra sidan, Västanfors, 30.5 (Tommy Persson gm Jan Hellsström).
Sk: 1 sj. Amesbo, Skinnskatteberg, 29.5 (Bertil Forsberg).

Den vikande trenden har i och med årets fyra individer brutits. Senaste året med minst lika många var 1988.

Smalnabbade nötkräkor stod för en av de spektakulära invasionerna under hösten -95, och mer än 400 observationer gjordes i landskapet.

Foto: Kalle Folkesson

Törnskata *Lanius collurio*

Nitton konstaterade häckningar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (4), Köping (1), Sala (1), Surahammar (12), Fagersta (1).

Vårfågel *Lanius excubitor*

Fynd under häckningstid:

Li: 1 varnande Råckström, Fellingbro, 27.5 (Nils Lobeg).
Sammantlagt 152 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret respektive efteråret: Västerås (13/21), Hallstahammar (6/0), Köping (1/6), Kungsör (0/2), Sala (10/2), Surahammar (18/8), Lindsesberg (39/12), Nora (8/2), Norberg (1/0), Fagersta (1/2).
Den månadsvisa fördelningen var som följer:
januari (37), februari (20), mars (29), april (17), maj (2), juni (0), juli (0), augusti (1), september (1), oktober (24), november (12), december (9).

Lavskrika *Perisoreus infaustus*

Inga rapporter

Nötkräka *Nucifraga caryocatactes*

Hösten 1995 nåddes Sverige av en mycket kraftig invasion av smalnabbade nötkräkor *N. c. macrorhynchos*. Den senaste stora invasionen i landet ägde rum 1985. Från Norrland rapporterades de första väststräckande nötkräkorna över Holmön i Västerbotten den 13 augusti och några dagar senare rapporterades (via Internet) om en massiv invasion i Finland på uppåt 20 000 - 25 000 fåglar. Mycket talar för att årets invasion skulle vara den största i Västeuropa i modern tid, alltså t. o. m. större än invasionen 1968 (Bystrom 1996).

Samma dag, den 13 augusti, finns de första registrerade nötkräkorna i rik. Västmanlands arkiv som skulle kunna tillhöra den smalnabbade rasen. Det gäller 1 ex. Hagebackes udde i Kolsva samt 2 ex. Ljusjö i Sura. Från den 20 augusti började dock nötkräkorna att dyka upp mer allmänt hos oss. Totalt finns 596 nötkräkor registrerade fram till årsskiftet, men då har samtliga nötkräkor räknats, d.v.s. såväl smalnabbade som till ras obestämda

nötkräkor. Man kan dock förmoda att de flesta rapporter avser den smalnabbade rasen. Dessutom finns osäkerheter i materialet eftersom det inte alltid går att avgöra om det rör sig om stationära exemplar eller förbisträckande fåglar. Ser man till invasionens tidsmässiga förlopp finns en tydlig topp vid månadsskiftet augusti-september. Totalt har ca. 400 fåglar rapporterats från perioden 20.8-10.9, d.v.s. tre fjärdedelar av det totala antalet. Därför märks en kraftig minskning i antalet rapporter med en mindre topp (ca. 70 ex.) i första halvår av oktober. Från december finns endast fem rapporter om totalt 7 ex.

De rapporterade nötkräkorna fördelade sig enligt följande: Västerås (123 ex.), Hallstahammar (1), Köping (21), Kungsör (3), Sala (110), Surahammar (151), Lindsesberg (77), Nora ("småflockar t.o.m. november"), Fagersta (42), Skinnskatteberg (1), Ljusnarsberg (7), Hällefors (60).

Oftullständig rapportering från flera kommuner gör att ovanstående siffror naturligtvis inte ger den sanna bilden av invasionens geografiska förlopp. Sannolikt fanns smalnabbade nötkräkor under aktuella tiden över hela landskapet. Det totala antalet kan man bara gissa sig till, men troligen rörde det sig om tusentals fåglar.

Råka *Corvus frugilegus*

Senvår- och sommarfynd

(1.5-31.8)

Kö: 2 ad. Cementatippen, Köping, 11.7 (Per Lindh). 3 ex. Cementatippen 26.7 (Per Lindh).

Sr: 1 ex. Hedbo, Västerförnebo, 12.5 (Åke Berg).

Sk: 1 ad. Gnien, Rammås, 28.5 (Thomas Forsberg, Sören Larsson).

Vinterfynd:

Kö: 1 ex. Köping 9.2 (Arne Eklöv), 2 ex.

Cementatippen, Köping, 27.2 (Magnus Nyström gm Arne Eklöv).

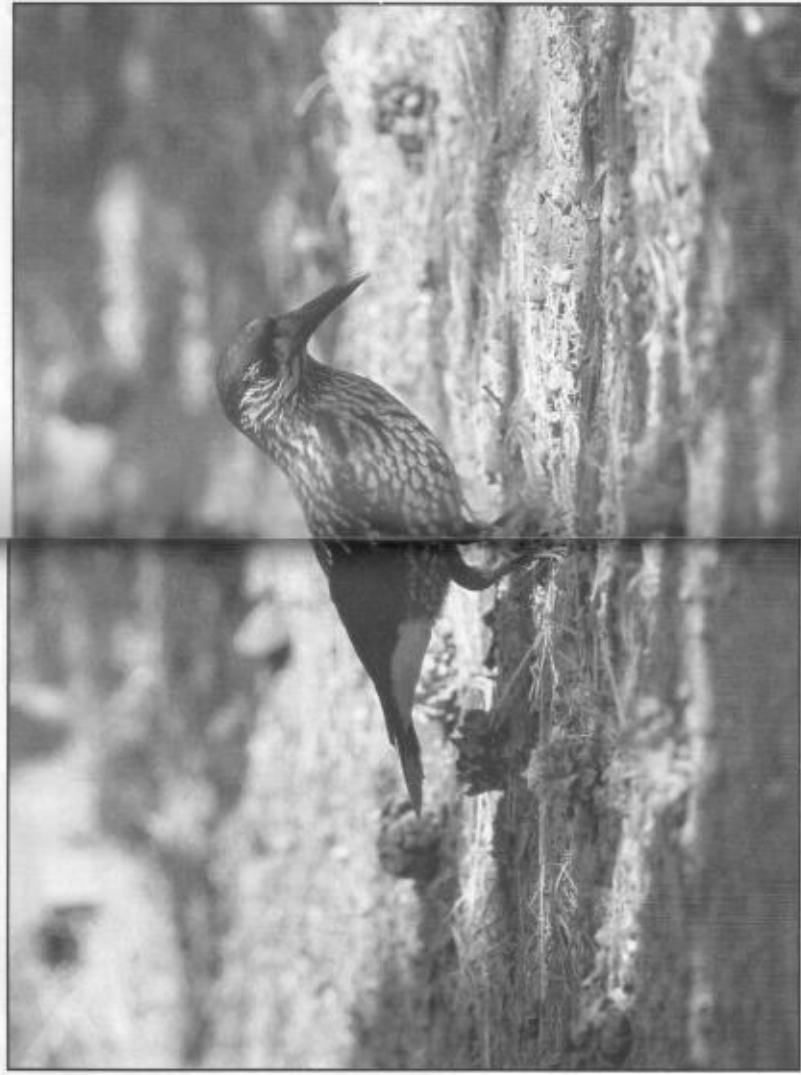
Hä: 1 ex. Grythyttan 1-31.12 (Gunde Persson).

Stare *Sturnus vulgaris*

Tolv storer har rapporterats från vintermånaderna (jan, feb, dec) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (0+2+5), Surahammar (0+1+0), Lindsesberg (0+1+0), Nora (0+0+3). Februarifynden avser sannolikt de första värflyttarna och de storer som sågs i december hade sannolikt lockats att stanna av riklig bärtillgång.

Bofink *Fringilla coelebs*

Femtiofyra bofinnar har rapporterats från vintermånaderna (januari, februari, december) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (1+0+0), Köping (3+1+2), Surahammar (2+2+2), Lindsesberg (27+2+4), Nora (0+0+2), Fagersta (3+3+0).
Stor ansamling: Li: 1 500 ex. Västvala, Fellingbro, 29.4 (Pär Jacobsson, Ulf Jacobsson).

Bergfink *Fringilla montifringilla*
Aderton fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari, februari, december) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerrås (1+0+4), Lindsberg (6+0+3), Fagersta (1+1+1), Skinnskatteberg (0+0+1), Hällefors (0+0+1).

I samband med våderomslag under vårflytningen noterades följande osedvanligt stora ansamlingar:

V/å: 1 000 ex. Norra Vallby, Skerike, 26.4

(Daniel Green), 15 000 ex. (1) Grytetoppen,

Skerike, 30.4 (Markus Rehnberg).

Su: 1 000 ex. Gnten, Ramnäs, 26.4 (Stören

Larsson, Ralf/Lundmark). 1 500 ex. Gnten 27.4

(Ralf/Lundmark).

L/å: 1 000 ex. Hagaberg, Näsby, 26.4 (Jerry

Andersson, Jan-Erik Malmstigen).

Steglits *Carduelis carduelis*

Konstaterade häckningar:

V/å: 4 juv. Lillådden, Västerrås, 3.8 (Markus

Rehnberg). 1 juv. Askövikens vid Stenarna, V-

Barkarö, 17.9 (Thomas Pettersson).

Su: 1 par häckning (4 ungar) Västsura, Sura

(Ralf/Lundmark).

Grönfink x steglits *C. chloris x carduelis*

H/å: 1 ex. tillsammans med 1 ex. steglits Grythyttan 7.5 (Thomas Carlsson m. fl.).

Veterinären första fyndet i Västmanland av en dylik hybrid. Vad kommer härnäst?

Hämpling *Carduelis cannabina*

Inga vinterfynd eller eljest anmärkningsvärda fynd har rapporterats.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Sammanslagt 826 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret respektive efteråret: Västerrås (68/5), Köping (11/3), Kungsör (1/0), Sala (206/0), Surahammar (215/0), Lindsberg (222/0), Nora (5/0), Norberg (2/6), Fagersta (56/26).

Den månadsvisa fördelningen var som följer:

januari (60), februari (0), mars (3), april (653), maj

(70), juni (0), juli (0), augusti (0), september (0),

oktober (32), november (8), december (0).

Gräsiska *Carduelis flammaea*

Fynd under häckningstid (15.5-15.7):

V/å: 1 ex. Boasjön, Rytterne, 23.5 (Hans-Olof

Helkvist).

L/å: 2 sj. Örtnö, Ramsberg, 19.5 (Ingemar

Andell). 1 ex. Holmsjön, Ramsberg, 20.5 (Ingemar

Andell). 2 ex. Torrslöv, Ramsberg, 20.5 (Ingemar

Andell). 4-5 ex. Huberget, Ramsberg, 20.5 (Ingemar

Andell). 1 ex. Långängen, Linds, 21.5

(Ingemar Andell). 1 ex. Hammar Rödmosse,

Linds, 21.5 (Ingemar Andell). 1 ex. Östra Kvarn,

Ramsberg, 24.5 (Ingemar Andell). 2 ex. Virvelmossen, Ramsberg, 24.5 (Ingemar Andell). 1 ex. Norra Allmänningbo, Ramsberg, 26.5 (Ingemar Andell).

Större (100 ex.) ansamlingar:

V/å: "stor flock" Tibble, Badelunda, 17.3 (Ann-Mari Akerberg) 100 ex. Korsberga, Lundby, 16-17.12 (Markus Rehnberg).

K/å: 180 ex. Malmön, Köping, 10.12 (Arne Eklöv).

Su: 100 ex. Aliden, Ramnäs, 23.12 (Ralf Lundmark).

F/å: 300-400 ex. Backgården, Västanfors, odet (Jan Hellsström). 100 ex. Backgården 25.10 (Leif Lejdalen).

Fynd av rasen *C. f. cabaret* (0, 9):

V/å: 1 ex. Svanå, Härke, 17.12 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Jädra, Hubbo, 30.12 (Pentti J. Tatti). 2 ex. Talltorp, Västerrås, 31.12 (Kjetil Jensen).

Su: 2-5 ex. Aliden, Ramnäs, 23-31.12 (Ralf Lundmark).

F/å: 1 ex. Björksta, Västanfors, 25-31.12 (Jan Hellsström m. fl.).

H/å: 1 ex. Grythyttan 6-8.11 (Thomas Carlsson, Gunde Persson). 1 ringm. Grythyttan 19.11 (Thomas Carlsson, Gunde Persson). 1 ex. Hällefors 16.12 (Max Widman). 1 ex. Grythyttan 24.12 (Gunde Persson).

Följande sommarfynd kan även de misstänkas tillhöra denna ras:

Su: 1 str. Lisjöviken, Sura, 23.7 (Sören Larsson).

2 str. Lisjöviken 31.7 (Sören Larsson).

Snösiska *C. hornemanni*

Antalet fågeldagar (63; föråret 10, efteråret 53)

fördelat kommunvis: Västerrås (9+31), Köping (0+2), Surahammar (1+9), Lindsberg (0+3), Nora (0+1), Fagersta (0+5), Hällefors (0+2).

Den månadsvisa fördelningen var: jan (3), feb (5), mar (2), apr-sept (0), okt (2), nov (20), dec (31).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (4, 1)

Su: 5 ex. Reningsverket, Sala, 12.10 (Kristen Ekman).

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Inga större (25 ex.) flockar har rapporterats.

Större korsnäbb *Loxia pyropytiliacus*

Elva observationer har rapporterats:

V/å: 1♂ Solltorsbäcken, Skultuna, 17.1 (Daniel Green). 4 ex. Solingsstorp, Romfartuna, 29.4 (Gunnar Lignell).

K/å: 1♂+1♀ Rotmossen, Kolsva, 11.3 (Leo Mäkinen). 1 ex. Mossstorp, Odensvi, 22.7 (Lillemor Hammarström).

No: 2♂+2♀ Nora golfbana, Nora, 23.3 (Anders Carlberg). "Flera ex." Fingerboda, Nora, 31.3 (Anders Carlberg). 6 ex. 2 km söder om

Ålvhyttan, Vikar, 14.4 (Roland Thuvander). 1 ex. Fingerboda 22.6 (Anders Carlberg).

No: 4 ex. St. Finnartjärnen, Norberg, 18.4 (Torbjörn Jansson).

F/å: 5 ex. Backgården, Västanfors, 8.9 (Jan Hellsström). "Flock" Backgården 20.10 (Jan Hellsström).

Tallbit *Pinicola enucleator* (10, 66)

De 66 fynden/observationerna omräknat i antal fågeldagar (8+567, föråret resp. efteråret, = 575)

fördelade sig på följande kommuner: Västerrås (0+110), Sala (0+5), Surahammar (0+205), Lindsberg (8+0), Nora (0+2), Norberg (0+24), Fagersta (0+155), Hällefors (0+66).

Månadsvisa fördelning av fågeldagarna: januari (7), februari-april (0), maj (1), juni-september (0), oktober (3), november (167), december (397).

En udda observation:

L/å: 1 honfågad Laxtjärnen, Ramsberg, 28.5 (Par Persson).

Domherre *Pyrrhula pyrrhula*

Ej upptäckt i rapporteringsmallen, men ändå har ett par ovanligt stora flockar rapporterats:

Su: 20 ex. Backhammare, Ramnäs, 22.1 (Gudrun Lager).

L/å: 70 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 27.12 (Sven Larsson).

Stenkäck *Coccyzus coccyzus*

Inga konstaterade häckningar har rapporterats.

Femtio fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari, februari, december) med följande kommunvisa respektive månadsvisa

fördelning: Västerrås (2+1+7), Köping (0+0+7), Lindsberg (8+16+0), Nora (0+1+8).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Antalet fågeldagar (101+12=113) fördelat på föråret resp. efteråret. Västerrås (32+2), Sala (17+1), Surahammar (2+0), Lindsberg (7+3), Nora (22+3), Norberg (4+0), Fagersta (14+3), Hällefors (3+0).

Den månadsvisa fördelningen var: januari-mars (0), april (83), maj (18), juni-augusti (0), september (9), oktober (2), november (1).

I samband med bakslag i värådreret gjordes drygt tjugio observationer enbart under tiden 26.4-1.5. De största (10 ex.) ansamlingarna var:

V/å: 14♂+4♀ Eneberga, Lundby, 29.4 (Markus Rehnberg).

No: 20 ex. Lillsjön, Nora, 27.4 (Anders Carlberg).

Snösparrv *Plectrophenax nivalis*

Antalet fågeldagar (2380 föråret + 13 efteråret = 2393) fördelade sig på följande kommuner:

Västerrås (350+8), Hallstahammar (80+0), Köping

I samband med det stora väderbakslaget i slutet av april gjordes mer än 20 observationer av lappsparv.
Foto: Tero Nieminen

Tabell 3. Snösparvar (fågel dagar) 1994 och 1995.

Kommun	Föret		Efterret	
	1994	1995	1994	1995
Västerås	36	350	1	8
Hallsåshammar	0	80	2	0
Köping	30	91	0	1
Kungsör	0	0	0	0
Arboga	0	0	0	0
Sala	122	18	0	0
Surahammar	49	1072	7	0
Lindesberg	45	450	34	2
Örebro	0	0	0	0
Nora	96	140	0	0
Norberg	0	13	0	0
Fagersta	86	166	2	2
Skinnskatteberg	0	0	0	0
Ljusnarsberg	0	0	0	0
Hällefors	1	0	0	0
Summa	485	2380	46	13

(91+1), Sala (18+0), Surahammar (1072+0), Lindesberg (450+2), Nora (140+0), Norberg (13+0), Fagersta (166+2).

Månadsvis fördelning: jan (0), feb (13), mar (1871), apr (495), maj (1), jun-sept (0), okt (12), nov (1), dec (0).

En jämförelse mellan uppträdandet 1994 och 1995 visas i tabell 3.

Tallspary x gulsparv *E. leucoceph. x citrinella*
En trolig hybrid mellan tallspary och gulsparv sågs den 13.3 vid foderbord på

Providalsgatan i Frövi, Näsby (Erik Jansson). Fågeln video-filmades och filmen har granskats och kommenterats av raritets-kommittén gm Christian Cederroth (Andersson & Malmstigen 1996).

Ortolansparv *E. hortulana*

Fyrtioåtta sjungande/revir-hällande hamnar har rapporterats med följande fördelning: Västerås (14), Hallsåshammar (2), Köping (3), Kungsör (3), Sala (22), Lindesberg (3), Fagersta (1).

Hela sju videsparvar sågs vid Österången, Kolbäck, under en knapp veckas tid i sept.-95.

Foto: Håkan Johansson (Eggegrund)

Några anmärkningsvärda observationer:
Få: 1 sj. Hålla, Tortuna, 22.8 (Hans-Olof Hellkvist)

Så: 1 str. Näs, Flackebo, 6.5 (Karl-Gunnar Kallebrink). 1 bofynd Kappelbo, Sala, maj (Karl-Gunnar Kallebrink).

No: 2 ex. Alvhyttan, Viket, 13-15.5 (Roland Thuvander). 1 honfågad Alntorp, Nora, 2.9 (Anders Carlberg).

Nb: 1m vid fågelbord Solliden, Norberg, 18-19.5 (Torbjörn Jansson).

Få: 1 str. Backgården, Västanfors, 13.5 (Jan Hellström).

Hå: 1 ex. Grythyttan 18.5 (Gunde Persson). 1 ex. Björskogsgräs, Grythyttan, 19.5 (Tomas Carlsson).

Videsparv *Emberiza rustica* (3, 6)

Hå: 1-7 (1) ex. Österången, Kolbäck, 10-15.9 (Håkan Johansson m. fl.).

Så: 1 ex. Gnien, Rammås, 3.9 (Sören Larsson).

Lf: 1 sj. Storåbäddet, Lindes, 21.4 (Ola Almkvist). 1♂ Storåbäddet 7.5 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg). 1♂ Hinseberg, Näsby, 30.5 (Erik Jansson).

Nb: 1♀ vid fågelbord Solliden, Norberg, 14.5 (Torbjörn Jansson).

Få: 1 ex. Backgården, Västanfors, 12.9 (Mikael Vesanen)*.

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

Ett fynd som faller inom vintermånaderna:
Lf: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 28.2 (Sven-Olof Eriksson).

Litteratur

Andersson, M. & Malmstigen, J.-E. 1996. *Fåglar i Lindesbergs kommun 1995*. Meddelande nr 16. Frövi fågelklubb.

Anonym. Odat. *Fågelrapport Grythyttaviken 1995*. Stencil.

Byström, T. 1996. Nötkråkeinvasjonen i Västerbotens län hösten 1995. *Fåglar i Västerbotten* 21: 54-59.

Mäkinen, L. & Hammarström, L.-B. Odat. *Fåglar i Köpingstrakten 1995*. Stencil.

Uhr, L. 1996. Fågelrapport för Nora 1995. I: Nora biologiska förening. *Årsrapport 1995*: 7-14.

Fynd som av SOF:s raritetskommitté

ej godkända för publicering

Tjockfot *Burhinus oedicephalus*

Få: 1 ex. Asköviken 9.8.-95.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

Få: 1 ad. f Asköviken 2.7.-95.

Svarthuvad måls *Larus melanocephalus*

No: 1 lk Alvlången, Viket, 30.7.-95.

Korttälarka *Calandrella brachydactyla*

Få: 1 ex. Backgården, Västanfors, 16.9 och 18.9.-95.

Fynd som av Rrk Vstm

ej godkända för publicering

Kentisk täma *Sterna sandvicensis*

Få: 1 ex. Asköviken 13.6.-95.

Större pipilarka *Anthus richardi*

Få: 1 ex. Backgården, Västanfors, 3.10.-95.

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*

Få: 1 ex. Hällsjön, Haraker, 15.5.-93.

Fynd under utredning

Silttrut *Larus fuscus graelshii*

Lf: 1 ex. Källbacken i Näsby 15.5.-95.

Thomas Petersson,
Härnevigatan 3 A, 723 41 Västerås

Mats Andersson,
Högabergsliden 4, 711 31 Lindesberg

Karl-Gunnar Kallebrink,
Altuna, Dragmansbo, 740 83 Fjärdhundra

Bernt Larsson,
Bergatan 49 A, 2 tr., 722 28 Västerås

Jan-Erik Malmstigen,
Skomakargatan 6, 718 33 Frövi

Roland Thuvander,
P1 3319 Älvhyttan, 713 92 Gyttorp

Ring Svavar'n!
Senaste nytt
av obsar
och aktiviteter!

Rapportera
du med!

021-18 88 44

Mångpipare - ny art för
Västmanland (om god-
känd) - inrapporterad av
Berit Rahm. Foto: Peter
Bergman, taget på Öland.